AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo K. S. K. Jednote.

ŠTEVILKA 87. JOLIET, ILLINOIS, 29. SEPTEMBRA 1914 LETNIK XXIII

Pred odločilno bitko med Avstrijci in Rusi v Galiciji.

Avstrijske čete, ojačene z več nemškimi vojnimi zbori, so zbrane v utrjenih pozicijah vzhodno od Krakova, pričakujoč ruskega napada. Trdnjava Przemysl še stoji in se hrabro brani. Srbi v Bosni.

Bitka na Francoskem se še vedno nadaljuje z izredno odločnostjo.

Dunaj, črez Amsterdam v London, 24. sept .— Uradno naznanilo, izdano opoldne (23. sept.), pravi:

"Izvzemši nekoliko nevažnega streljanja s topovi ni bilo nobenih spopadov zadnje dni na ruskem vojnem pozorišču. Naše čete so vkljub neprestanemu slabemu vremenu v izbornem stanju.

"Na Srbskem se naše čete bore najtrdovratneje, in zelo važne pozicije so že v naši posesti. Vzeli smo topov."

London, 24. sept. — Ruske predstraže so že dospele pred avstrijsko trdnjavo Krakov, po brzojavki iz Petrograda, poslani v London po rimskem poročevavcu Daily News-agenture.

Avstrijski generalni štab zanika poročila o ruskih zmagah in porazu gen. Danklove armade. "Avstrijske čete," pravi poročilo, "so zbrane v novi poziciji že več dni, a zaman pričakujejo resnega ruskega napada."

Iz drugih virov pa poročajo, da so Rusi obkolili Przemysl ter prišli med to trdnjavo in Krakov.

Morebiti preteče nekaj dni, predno se začne druga velika bitka tukaj, ker je ena avstrijska armada za utrdbami Przemyysla in druga v Krakovu, dočim zavzemajo Rusi manjša mesta v Galiciji pod svoje krilo.

Neko poročilo ,ki ni uradno potrjeno, pravi, da je gen. Rennenkampf, ki se je umeknil črez mejo Vzhodne Prusije, ko so dospele nemške pomožne čete, tudi sam prejel pomočnih čet in zopet pričel ofenzivo in prisilil Nemce, da so se zdaj oni umeknili.

Smatrati je za verjetno, da je zavzetje Jaroslawa in osamljenje Przemysla prisililo Nemce, da so se premeknili bliže v zaščito svoje linije od Thorna do Kalisza, ki straži Poznanjsko.

Rusom je zdaj mogoče, odposlati večje število vojakov za naval na ta del Nemčije.

Pariz, 24. sept. — Poročevavec italijanskega časopisa "Corriere Della Sera" brzojavlja iz Trsta, da so plavajoče mine pogreznile dve avstrijski torpedovki in enega rušilca zadnji petek ob dalmatinski brežini, po neki rimski brzojavki Havas News-agenturi.

Ladje, ki so doplule v Bari, Italija, od dalmatinske brežine, poročajo, da se je pričelo obstreljevanje Kotora po francoskih ladjah in po topovih na gori Lovčen.

Berlin, črez London, 24. sept. — Tu so nocoj naznanili, da je bil generallajtnant pl. Busse usmrčen v boju dne 8. sept. Doslej je bilo 38,000 oseb odlikovanih z železnim križcem.

London, 24. sept. — Uradno naznanilo o nadaljevanju velike bitke ob reki Aisne, objavljeno v Parizu nocoj, pravi, da se ob strani zajemajoče kretanje zavezniškega levega krila nadalje razvija, in da je bilo mesto Peronne zavzeto po obupnem bojevanju z Nemci.

To poročilo potrjuje prejšnja neuradna poročila, da so bili Nemci potisnjeni nazaj ob svojem desnem krilu dalje nego se je prej poročalo.

Uradna brzojavka pristavlja, da je bilo bojevanje medlo ob središču velike linije, in da so nemške napade ob desnem krilu zavezniki zaustavili. Poročila iz nemških virov pa so ravno nasprotna gorenjim. Ta pravijo, da se je ob strani zajemajoče kretanje zaveznikov ob nemškem desnem krilu ponesrečilo, in da je bitka tamkaj prestala.

Težki topovi igrajo eno glavnih ulog v bitki. Z največjo trdovratnostjo se sovražnika obstreljujeta iz svojih utrjenih okopov.

Hudo bojevanje se vrši na raznih točkah južno od Antwerpa. V nekem kraju je bilo 2,000 Nemcev poraženih.

Rim, 24. sept. — Zelo značilen je interview, ki ga je privolil Winston Churchill, prvi lord britanskega admiralstva, nekemu poročevavcu časopisa "Giornale d 'Italia" in ki je bil objavljen danes, obetajoč Italiji Trst in Trentino (južno Tirolsko). To je prejkone uvod k izpremembi nevtralnega vedenja od strani Italije.

Čeden načrt cesarja Viljema.

Pariz ,25. sept. — Gomez Carillo, pariški poročevavec madridskega časopisa "Liberal", izjavlja, da je izvedel iz neizpodbitnega vira, da je cesar Viljem nameraval po zavzetju Pariza ujeti predsednika Poincare, člane francoskega ministrstva, britanskega in ruskega poslanika, predsednika senata in poslanske zbornice ter vse bančne ravnatelje, potem zapleniti francosko banko in končno pridržati kot talce številne odlične državnike, bankirje in pisatelje, katerih imena so bila zabeležena v nemškem poslaništvu pred mobilizacijo nemške armade .

Ko bi bilo to izvršeno, bi imela armada 600,000 vzdrževati red na vzhodnem in severnem Francoskem, dočim bi imelo petindvajset armadnih vojev navaliti na Rusijo.

Nemški načrt je bil, imeti eno armado v Parizu in drugo v Petrogradu sredi septembra ali dne 1. oktobra.

Pripravljen zmagoslaven govor.

Španski poročevavec pristavlja, da je bil cesar tako gotov nemške zmage v bitki ob reki Marne, ki pa jo so dobili zavezniki, da je očrtal poslanico na svoje ljudstvo pred koncem bitke. Zasnova proglasa je bila baje sledeča:

"S pomočjo vsemogočega Boga, s pomočjo cesarja, ki je oče naših armad, in z junaštvom neumrjoče, nepremagljive armade nam je danes dana odločilna zmaga ,kakršne smo imeli pravico pričakovati kot vredni sinovi mnogoizkušenega viteza, ki je ustvaril in vzdržal našo slavo. Pred velikostjo naše zmage, po borbi največjih armad, kar jih je kdaj videl svet, smejo nemška srca pač biti prešinjena s plemenitim ponosom. Zgodovina je že napisala na svoje spominske tabele dan in leto, pred katerim vsi drugi oblede."

Črnogorci zavzeli Mostar.

Rim ,25. sept. — Črnogorci so zavzeli Mostar, glavno mesto Hercegovine. Pretrgali so železniško zvezo med Metkovičem in Dubrovnikom, ki tvori edino zvezo na suhem s Kotorom. Ta luka ,kjer so avstrijske čete zbrane, je torej osamljena.

Avstrijci so se popolnoma umeknili iz jugovzhodnega dela Bosne in Hercegovine.

V Bosni položaj resen.

Dunaj, črez Benetke in Rim, 25. sept. — Položaj Avstrijcev v Bosni in Hercegovini vzbuja bojazen vsled pretečega vedenja prebivavcev, ki so postali drznejši po uspehih združene srbske in črnogorske vojske. Oddelki čet v oddaljenih okrajih, ki so bili izpostavljeni klanju po prebivavcih, niso bili odpoklicani v utrjene pozicije. Naval v deželo je bil tako olajšan in Bošnjaki se pridružujejo Srbom in Črnogorcem, ki oborožujejo prebivavce s puškami.

Ubežniki iz Bosne in Hercegovine se zatekajo semkaj in odkrivajo resnost položaja. Verske procesije in molitve za varnost dežele se zdaj večkrat vršijo. Osemtisoč belooblečenih otrok v spremstvu svojih ihtečih matera je bilo danes v pouličnem obhodu, moleč za rešitev Avstrije.

V Trstu na tisoče ranjencev.

Benetke, 25. sept., črez Pariz. — Po danes tu prejetih poročilih iz Trsta, je bilo več tisoč ranjencev pripeljanih v to avstrijsko mesto v zadnjih treh dneh. Mnoga javna poslopja, vštevši gledališča, se izpreminjajo v bolnišnice zanje.

Večina ranjencev prihaja iz Galicije. O strašnem trpljenju pripovedujejo. Več dni skupaj so bili v mokri obleki in z izjemo sliv niso imeli jesti ničesar. Rusi so zaplenili ogromne množine zimskih oblek od avstrijskih čet. Snežiti je pričelo in čete na bojišču trpe vsled mraza.

Rusi zaustavili nemški naval.

Petrograd, 25. sept. — Generalni štab je izdal sledeče naznanilo:

"Dne 23. sept. so Rusi zaustavili poizkusno kretanje nemške predstraže, prodreti v pokrajino Suwalki na Ruskem Poljskem ob pruski meji. V okrožju med Šešubčinom in Vincentom je bilo več spopadov s sovražnikovo fronto končanih ugodno za Ruse.

V zapadni Galiciji ni bojevanja. Avstrijska armada, izgnana iz Chyrowa, se dalje umika.

Okrog Przemysla.

Uradno naznanilo velikega kneza Nikolaja, vrhovnega poveljnika ruske vojske, pravi:

"Na jugozapadni fronti so ruske čete zavzele utrjeni poziciji Cryszky in Fulstyn, ki sta ščitili Chyrow, ter druge pozicije v okrožju Radymno (med Jaroslawom in Przemyslom), zaplenivši vse sovražnikove topove.

"Przemyslska posadka je opustila Burgado in Mecyko ter bila odbita v vzhodnem delu proti liniji utrdeb.

"Nič bojevanja ni bilo ob nemški fronti."

Obstreljevanje Belgrada.

London, 25. sept. — Dočim Srbi in Črnogorci zajemajo bosensko glavno mesto Sarajevo, so Avstrijci odgovorili z zopetnim obstreljevanjem Belgrada, ki je bil med prvimi tedni vojskovanja pod neprestanim ognjem iz avstrijskih topov onostran reke. Tudi so poizkušali prebroditi Donavo, a se jim ni posrečilo, kakor poročajo iz Niša.

Zadnje vojne novice.

London, 27. sept. — Brzojavka listu "Times" iz Geneve pravi, da "Suisse" poroča, da je cesar Viljem zbolel za pljučno vnetico, ker je padel v prekop, napolnjen z vodo.

Berlin, 27. sept. — Skupno število nemških vojnih žrtev na mrtvih, ranjenih in pogrešanih je po uradnem naznanilu do danes 104,589, in sicer: mrtvih 15,679, ranjenih 65,903 in pogrešanih 23,007.

London, 27. sept. — Brzojavka Exchange Telegraph-družbi iz Rima pravi, da tamkaj prejeto poročilo iz Dunaja naznanja, da so vladni bakteriologi ugotovili, da je med 70,000 ranjenci v dunajskih bolnišnicah res nekaj slučajev azijske kolere, toda oblastva so ukrenila vse potrebno proti razširjanju kolere.

Nemški zrakoplovci z bombami.

Pariz, 27. sept. — Štiri bombe je spustil doli na mesto neki nemški zrakoplovec danes.

Ena bomba je razletela v Avenue du Trocadero in odtrgala glavo nekemu možu in pohabila njegovo dete. Ostale tri bombe niso napravile mnogo škode.

Varšava, 27. sept. — Davi ob 5. uri se je pojavila nemška zeppelinka nad mestom in je spustila doli mnogo bomb, ki so usmrtile tri vojake. Zrakoplovnica je potem utekla do Novo-Georgjevska, kjer so jo trdnjavski topovi zbili.

Sarajeva ne morejo zavzeti.

Rim, 27. sept. — Srbske čete, ki so navalile na Bosno, so opustile misel na obleganje mesta Sarajeva, ki je tako močno utrjeno, da ga je nemogoče zavzeti z naskokom. Zato so Srbi v zvezi s Črnogorci sedaj sklenili, da bodo mesto samo obkolili in pretrgali njegove zveze.

Pariz, 27. sept. — Brzojavka iz Niša pravi: "Srbske izgube so bile velike med bitko z Avstrijci, ki se je nadaljevala štirinajst dni. Avstrijci so nastopili s petimi armadnimi voji. Z več brigadami svežih čet so prebrodili reko Drino in napadli Srbe, ki jih je bilo po številu manj. Nad 30,000 Avstrijcev z mnogimi topovi in strojnimi puškami je prodiralo proti mestom Krupani, Vali in Evo. Srbi so odbili avstrijsko levo krilo, ki je izgubilo 10,000 mož na mrtvih in ranjenih. V središču pa so se morali Srbi umekniti šest milj. Pozneje so Srbi odbili tudi desno krilo avstrijsko, ki je imelo ogromne izgube. Med tem so neodvisni srbski in črnogorski oddelki prodrli daleč v Bosno.

Pač pretirana vest.

London, 27. sept. — Rusi so v soboto zavzeli večji del mesta Przemysla v Galiciji, po neki brzojavki iz Dunaja," pravi rimski poročevavec Exchange Telegraph-družbe. "Rusi so se približali mestu od jugozapada in so prisilili Avstrijce, da so se zatekli v vzhodne trdnjavice, kjer je zdaj vsa posadka zbrana in pripravljena na zadnjo obrano.

"Posadka je v kritičnem položaju, ker je popolnoma obkoljena.

"Ruske čete prodirajo od Grodeka proti avstrijski poziciji, dočim desno krilo nadaljuje napad od severa. Čete navaljujejo v mesto Przemysl, da postrijo napad od jugozapada."

Neka brzojavka iz Petrograda pravi, da so Rusi zavzeli mesto Ušon v Karpatih ter zajeli topov in mnogo ujetnikov, nakar so prekoračili ogrsko mejo.

Zavezniki zaustavili Nemce.

Z bojišča, črez Pariz, 28. sept., 1. uraj. — Obupni poizkusi nemških čet, predreti zapadni konec zavezniške armade in zaustaviti obratno kretanje, so danes povzročili najsrditejše bojevanje v dosedanji vojni.

Voj za vojem nemških čet je hitel proti cvetu francoske in britanske armade v napadih z bajonetom, ali vsi oo bili odbiti z velikimi izgubami.

Spopad se je raztezal čez skoro dve tretjini cele bojne fronte, pa tudi ob ostali črti so se milijoni vojakov bojevali iz bližine par sto yardov.

Nemci si zdaj menda predočujejo, da se morajo držati na svoji skrajni desni, drugače izgube tudi svoje pozicije na ostali črti. Če bo danes desno krilo potisnjeno nazaj, se bo morala vsa armada umekniti na središče, in napadniki se ne bodo več mogli razvrstiti v nobeno drugo obrambno pozicijo na Francoskem.

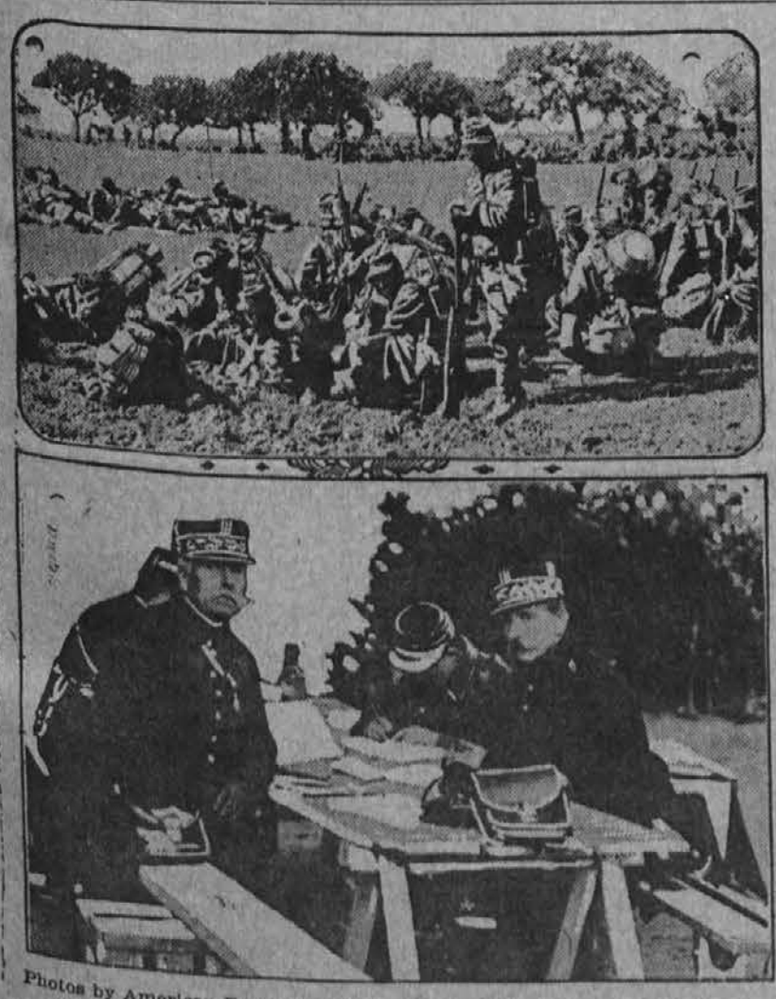

Photos by American Press Association.

FRANCOSKE ČETE, PRIPRAVLJENE ŽE LETA IN LETA NA BOJ ZOPER NEMŠKI NAVAL.

Štirideset let je francoski narod čakal, da izbriše stare zareze francosko-nemške vojne; ko je torej izbruhnila splošna evropska vojna, je bila francoska armada pripravljena za obračun. Sklicana je bila hitro in poslana na mejo v boj s prodirajočimi Nemci. General Joffre, vrhovni poveljnik armade, vodi vojsko. Videti ga je z njegovimi prbiočniki na spodnji sliki, ki je bila posneta med zadnjimi vojnimi vajami. Zgornja slika kaže francoske čete med počitkom na maršu.

VILLA ZAHTEVA ODSTOP CARRANZE.

Namiguje, da je vojna neizogibna, če Carranza ne izroči vlade v druge roke.

PREJKONE PRIDE DO BOJA.

V Washingtonu pazno zasledujejo nove homatije v Mehiki.

Chihuahua, Mehika, 27. sept. — Takojšnji odstop generala Venustiano Carranze kot prvega načelnika konstitucionalistov je edini temelj, na katerem hoče general Francisco Villa privoliti v poravnavo razporov med seboj in Carranzo.

To je bil njegov odgovor danes na brzojavke od uradnikov v mestu Mexico, ki so protestirali proti njegovemu vedenju napram Carranzi.

Villa je izjavil, da ne bo nikdar sprejel Carranze kot glavarja ljudovlade.

Chihuahua, 26. sept. — Desettisoč vojakov generala Ville, s petintridesetimi bojnimi topovi, je odšlo danes odtod na bojno polje pod Torreonom v boj s četami generala Carranze.

Naravnost v Torreon pojdejo in odondod se razdele v dve armadi. Ena bo prodirala proti Saltillu, glavnemu mestu Coahuile in Carranzovi trdnjavi in druga bo prodirala v južni smeri, da napade armado Carranzistov, ki baje mobilizirajo v mestu Aguas Calientes.

Hoče zavzeti Saltillo.

General Villa smatra mesto Saltillo za ključ do severozapadne Mehike in zato namerava zaključiti svoje vojskovanje tamkaj. Več tisoč vojakov se je zbralo v Torreonu, odkar se je začela mobilizacija, in del teh čet že prodira vzhodno od Torreona proti Saltillu.

V Hipoletu, mali postaji vzhodno od Torreona, so Villove čete zadele ob majhen oddelek Carranzovega konjištva in ga s streli pognale v beg.

VOJNE VESTI IZ "SLOVENCA".

Iz bojev III. vojnega zbora, v katerem so slovenski polki.

Iz ljubljanskega "Slovenca" z dne 6. sept. posnemamo sledeče:

"Grazer Volksblatt" prinaša v številki od petka o bojih našega tretjega zbora sledeče cenzurirano dobesedno poročilo: Neki podčastnik belgijskega pešpolka opisuje na kratko težave polkov tretjega zbora, ki je vse bitke okoli Lvova v dneh od 26. do 28. avgusta najhujše občutil, sledeče: Belgijski pešpolk ,potem tovariši 7., 17., 47. in 87. polka (to so koroški, kranjski, mariborski, deželna bramba in kar vse sem spada) so začeli prodirati že 22. avgusta. Dne 23. avgusta smo zadeli prvič na Ruse; 24. smo pa prejeli ognjeni krst. Ta je bil pa obilen in mnogi izmed nas so morali nanj verjeti. Kako je mojim tovarišem šlo, ne vem. Ampak mi smo dobili vtis, da je bila naša artiljerija pri naših naskokih premalo močna. Stali smo nasproti četam, ki so bile v premoči. Ko je pa naš polk prišel ven iz nevarnostnih jarkov in začel naskok z grmečim hura-klicem in nasajenimi bajoneti, so se morali Rusi umakniti, kajti njihova infanterija je zanič."

Ker se tudi pri nas razširjajo neresnične govorice, da je tretji vojni zbor (in med temi so vsi naši domači slovenski polki) uničen, prinašamo naši javnosti v pojasnilo ,da se vsako razburjenje prepreči, tudi sledeči pogovor urednika cenzuriranega graškega lista "Arbeiterwille" z nekim infanteristom belgijskega pešpolka:

"Slišite," je vprašal urednik s pritajenim glasom infanterista, "ali je res, kar ljudje govore, da je tretji zbor skoro popolnoma uničen?" — "Ampak ne dajte se osmešiti. Res, da je marsikoga zadelo, ampak o uničenju ne more biti nobenega govora. In kar je še najboljše, ranjencev bo res zelo veliko, ampak mrtvih pa silno malo. In kar je tudi zelo dobro, ruske krogljo so tako majhne in ostre, da se rane prav kmalu ozdravijo." Pri tem je pokazal neko krogljo, ki jo je našel, in na luknjo ,ki mu jo je naredila na rokavu bluze. Bila je tako majhna, da jo je bilo s prostim očesom komaj videti.

Ranjenci v Gradcu.

Dne 5 .sept. ob pol 12. uri v Gradcu napovedani transport ranjencev je došel v Gradec z zamudo, ki je znašala nad 7 ur. Pripeljali so se ranjenci v 42 vozovih, in sicer vojaki 17., 27., 47. in 87. pešpolka; veliko ranjencev je bilo tudi od 97. pešpolka. Tudi posamezne ranjence 14. vojnega zbora so že pripeljali. Ranjeni so večinoma na roki in na glavi. Prinesli so iz vojske s seboj spominke, osobito veliko ruskih čepic. Med ranjenci se nahaja

Avstrijsko tirolsko konjištvo.

Jožef Schiwny, poročnik mariborskega dež. bramb. polka in Transchinsky, nadporočnik graškega dež. brambnega polka.

Avstrijska zmaga nad Rusom.

Dunaj, 2. sept. (Uradno.) — Teden dni trajajoča velika bitka med Zamošč (Zamostje) Tyšovce, ki se je bila med Rusi in Avstrijci, se je včeraj končala s polno zmago armade avstrijskega generala Auffenberga. Vjete so cele čete ruskih vojakov in vzetih Rusom do sedaj 160 topov. Rusi beže nazaj čez reko Bug. Tudi armada generala Dankla, ki napada Lublin, žanje neprenehoma uspehe. Vzhodna Galicija, Lvov je še v naših rokah, dasi je tam položaj nasproti sunku veliko močnejšega sovražnika zelo težak.

Tretji armadni zbor, kjer so Slovenci, se je proti Rusom z brezprimerno hrabrostjo vojskoval.

Iz pisem slovenskih vojakov.

Ljubljanski "Slovenec" z dne 5. sept. poroča:

O junaštvu slovenskih čet, ki so se borile na severu, prihajajo poročila, ob katerih strmi svet nad neustrašenostjo in neupogljivostjo naših ljudi. Vsi pravijo, da Slovencev kar ni bilo zadržati. Mnogi so si po prvih strelih ruskih topov prižgali pipe in šli z gorečimi pipami naprej v boj. Najbolj priprost naš vojak je takoj spoznal situacijo.

Vsa poročila iz severnega bojišča potrjujejo, da Rusi delajo z razvito špijonažo. Tako so slovenski vojaki videli rusinskega kmeta, ki je s kretnjami rok izdajal gibanje naših čet. Vohun je padel, zadet od šestih krogelj. Rusi so izdajalcem med domačim prebivalstvom naročili, naj, kadar pridejo avstrijski vojaki, zažgo toliko hiš, kolikor avstrijskih polkov pride. Pet minut za tem so pričeli Rusi pošiljati šrapnele na dotične točke. Rusi zažgane hiše plačajo. Zanimivo je gledati kozake, ki se pripravijo na strele. Konj se mu vleže pred kozaka in kozak strelja preko konja. Sicer so pa kozaki divjaki in more celo ranjence ter jih zažigajo. Poljaki in Poljakinje so pa zelo dobri ljudje in obsipajo bolnice.

Sijajni junaški čin je izvršil nadporočnik 5. dragonskega polka Intermauer, zet grofa Barbota. Bile so v Ljubljani že razširjene govorice, da je vjet. Nadporočnik je prejezdil skozi sovražne čete, ki so sabljale po njem, a ostal je živ, za kar se ima zahvaliti tudi svojemu izvrstnemu konju. Nadporočnik ima več ran.

Drobne vesti.

— Duhovniki vojaki. Na Francoskem velja vojaška dolžnost tudi za duhovne. Zato je samo iz pariške nadškofije 427 duhovnov v vojski, ki so pravi vojaki.

— 70,000 kron je daroval prestolonaslednik Karel Franc Jožef za "Rdeči križ" in za podpore vpoklicanih vojakov ter odšel na bojišče.

— Bojkot. Vsled evropskega boja je nastal v Evropi hud bojkot. Nemci v Avstriji in Nemčiji bojkotirajo francosko in angleško blago in mečejo s prodajalnic francoske, angleške in ruske napise ter knjige in muzikalije, tiskane v jezikih sedanjih sovražnikov, iz izložbenih oken.

— Rusija in Francoska imata radiotelegrafsko zvezo, da si pošiljata poročila. Brzojavi gredo črez Malto, kjer imajo posredovalno postajo Angleži.

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen l. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski-katoliški list v Ameriki ter glasilo K. S. K. Jednote.

Izdaja ga vsaki Torek in petek Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba Inkorp. l. 1899. v lastnem domu 1006 N. Chicago St. Joliet, Illinois.

Predsednik.....Anton Nemanich
Tajnik.....William Grahek
Blagajnik.....John Grahek
Urednik.....Rev. John Kranjec

Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:
Za Združene države na leto.....$2.00
Za Združene države za pol let..$1.00
Za Evropo na leto.....$3.00
Za Evropo za pol leta.....$1.50
Za Evropo za četrt leta.....$1.00
PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na:
AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznanijo POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.
Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.
Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper in America, and the Official Organ of the G. C. Slovenian Catholic Union.

Published Tuesdays and Fridays by the SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO. Incorporated 1899.
Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselbin.

Joliet, Ill., 28. sept. — Obilno je obrodila letošnja letina v Ameriki. Tudi pridelek v vinogradih je bogat, in marsikdo bi si "naprešal" domačega vina, da bi imel s čim. Ali dela in zaslužka je povsod premalo, kakor v rudnikih, tako in še bolj v raznih tovarnah, zato ostane domača sladka kapljica mnogoternikom neizpolnjiva želja; vendar se je zadnje dni razprodalo v Jolietu mnogo vagonov grozdja. Ameriška veleobrt in trgovina pa bi lahko napredovala s polno paro letošnjo jesen, ko besni v Evropi strašna vojna in bodo v kratkem potrebovali raznih izdelkov. Seveda so razni vzroki za medlo stanje ameriške industrije, tako n. pr. primanjkuje raznih kemičnih snovi, ki so potrebne za razne obrti in so pred vojno prihajale iz Nemčije in od drugod, ker jih v Ameriki ni dobiti. Glavni pa je prejkone demokratska vlada, ki jo republikanski veleobrtniki in bogataši izpodbijajo na vse mogoče načine, pa najsi pri tem trpi tudi nedolžno delavstvo!

— "The Joliet National Bank" je pravkar izdala za oktober splošno pismo o trgovinskem in obrtnem stanju ter pravi med drugim: "Ni nam treba poročati našim klijentom, da je bil business med zadnjimi tedni nezadovoljiv in v malem obsegu. Izpremenba v businessu vsled evropske vojne je bila očividna vsakemu trgovcu."

— G. Matija Kraker, član trgovske tvrdke Anton Miksche & Co. v Wahpetonu, N. D., naznanja tem potom svojim znancem, da mu je pred kratkim umrla ljubljena mati v visoki starosti čez 90 let v starem kraju. Lani je g. Mat. Kraker poslal svoji materi sliko svojega vnuka, in kajpada je bilo veselje veliko, videti otroka svojega v četrtem členu, kar pač malo ljudi dočaka. Poleg sina Matije žalujejo za pokojnico g. Mihael J. Kraker v Anaconda, Mont., drugi sin, ter dve hčeri v Jernejivasi pri Črnomlju na Kranjskem.

—Krasno jesensko vreme smo imeli zadnje dni, da bi le ostalo tako še kaj časa!

— Slovenski Sokol v Rockdalu, ki je bil šele pred kratkim ustanovljen, priredi sijajen ples v Mavričevi dvorani tretjo soboto prihodnjega meseca, dne 17. okt.

— Vinska trgatev Izobr. in podp. dr. "Triglav" v Sternovi dvorani bo drugo soboto, dne 10. okt.

— "Miklovo Zalo" uprizori Deklijška Marijina Družba na odru Sternove dvorane 15. nov.

Calumet, Mich., 24. sept. — V urnem teku se spreminjajo časi, in raznovrstni departmenti se odločujejo v veliki hitrosti, hoteč prekašati tek časa: in na dnevnem redu so vedno zanimivejše točke. Zaradi slabih razmer, katere prete bakrenemu okrožju, so sklenile Zedinjene države, odjemati baker ter s tem pomagati prebivalcem do dela. Pri tem pa tudi sedaj dobijo baker veliko ceneje kakor takrat, ko se odpre odhod v Evropo. Cena, katero je ponudila Amerika za baker, je 16½ centa funt, in leže če je samo še na posestnikih bakrenih rudnikov, če bodejo hoteli sprejeti ponujano jim ceno. Upa se, da prihodnji mesec urede, da bode prav; sedaj je še, kakor sem zadnjič poročal.

Prvega septembra imela je tudi "Oliver Iron Mine"-družba posvetovanje, pri katerem se je sklenilo, delati v rudnikih, kateri dajejo rudo "first class". Iz tega je razvidno, da bode največ v okolici Ely in Tower. Zato je nemogoče, da bi pričel z delom Leonard-rudnik v okolici Chisholma in tudi drugi, kateri sedaj stoje prazni, pred prvim majem l. 1915. Toliko na poročila iz Chisholma.

Sedaj pričela so tudi pisma prihajati iz stare domovine, in večinoma se glase o žalostnih izgredih in o bedi, katera bode sledila vojski. Tu pri nas pričelo se je nabiranje za uboge žene, katere so prizadete vsled vojne, in vsak naj bi pomagal po svoji moči. Sedaj dobivajo nekoliko pomoči od države, ali ko bode konec boja, bode še več uboštva, ker marsikateri se ne bode več povrnil v krog svojcev.

Boril se bo dolgo na travniku tam,
iz trupel si rakev napravil bo sam.
Kri teče v potokih in zemljo poji,
a smrti se hrabri junak ne boji:
Za dom in za vero podal se na boj,
naj zmaga bo slavna edini cilj tvoj!

John Grsich.

Cleveland, O. — Če bi kedo sodil po javnosti, bi lahko mislil, da smo vsi Clevelandčani v vojski, tako malo se sliši iz naše sredine. Zato mi pa menda ne boste zamerili, g. urednik, da vam mislim danes pisati kaj več.

S 1. septembrom se je pričela naša šola. Takoj prvi dan se je pokazalo, da prostora ne bode preostajalo. Mladež je šla skup od vseh strani in začelo se je zopet prijetno žvrgolenje in brbljanje okrog cerkve in šol. Tri prostorne nove sobe so bile pripravljene za vstop novoprišlecem, a vse tri in še enajst druzih je napolnjenih. Vseh šolarjev je sedaj 1112, 14 sob polnih in še prihajajo na novo skoraj z vsakim dnem. To ogromno število otrok je res kinč in ponos naše župnije. Če pri tem vzamemo v poštev, da so otroci sprejeti le s šestim letom, je vidno, da slovenski zarod ne zamira tukaj. Napram temu velikemu številu pa pohaja najmenj 350 slovenskih otrok še javne šole, največ radi sedajnih slabih razmer. V resnici nima nobeden zadostnega vzroka pošiljati otroke v brezverske šole. Res je, da je težava velika vzdrževati družino v sedanjih slabih časih in veliki draginji. Vsi stariši, le z malimi izjemami, morajo žrtvovati dandanes celo svoj zasluženi priboljšek, večkrat celo najpotrebnejše stvari, zadostno hrano, obleko itd., da zamorejo vzdrževati svoje otroke v katoliški šoli, a oni storijo to pogumno in radi, da preskrbijo svojim otrokom pravo izobrazbo in zadostni verski pouk. Čast jim, njih požrtvovalnost ne bode zastonj. Pride že čas, ko bodejo z radostjo uvideli, oni in vsi drugi, ki se sedaj bojijo krepko poprijeti svoje dolžnosti, da je bil boj vreden truda in da je plačilo daleč presegajoče vso požrtvovalnost. V današnjih razmerah, posebno med Slovenci, je, če kje, potrebno krščanske izobrazbe in verskega pouka, in to tako mujno potrebno, da noben oče ali mati, ki ima priložnost pošiljati otroke v katoliško šolo, pa jih da v brezverske javne šole, ne more misliti, da je svojo najsvetejšo dolžnost storil. Večkratni izgovor, da se otroci v javnih šolah več naučijo kakor v župnijskih, je prazen in smešen. Cez vse pa je smešen, kadar pride ta izgovor od ljudi, ki niso ne zmožni soditi o tem in ne zadosti časa v tej deželi, da bi imeli zadostne prilike opazovati. Za vsacega trezno mislečega človeka je zadosti to v spričevalo uspešnosti naših šol, da grejo otroci z diplomo, podeljeno od naše šole ,v višje javne šole. Bil je čas, ko to ni bilo mogoče, a danes so se mize prevrnile in stojijo katoliške šole v Združenih Državah na višji stopnji in v višji veljavi kot pa takozvane "Public Schools", in stariši, ki pošiljajo otroke v te brezverske šole, varajo sebe in ob enem otrokom zapravljajo dragi čas in zlato mladost, v kateri bi morali zidati temelj pravega, značajnega in krščanskega moštva in ženstva. Kdor je zmožen brati v angleščini, naj bere poročila konvencij in zborovanj višjih krogov, učiteljev, nadučiteljev i. t. d. in bode kmalu videl, da še nobeden katoliški vzgojitelj ni kedaj tako naravnost in tako ostro obsojal brezverski pouk v javnih šolah, kakor ravno oni, ki imajo nadzorstvo teh šol v rokah. "Nazaj h krščanskemu pouku! Verski pouk je neobhodno potreben! Naše javne šole so daleč zabredle!" To so navadni izrazi. Eden najvplivnejših mož, čegar imena se ne spominjam sedaj, je iznenadil svet pretečeno spomlad, ko se je izrazil pred konvencijo vzgojiteljev v St. Paulu, Minn., da bi bilo boljše, ako bi otroci ne imeli višjih šol, kot pa da imajo brezversko višjo vzgojo. To je gotovo ostra obsodba, a gotovo ne krivična. Katoličani smo torej smelo ponosni na naše šole, ki danes rastejo vsepovsod med treznomislečimi katoličani. Pomilovanja vredni so vsi stariši, ki nimajo priložnosti pošiljati otroke v katoliško šolo. Dobijo se celo slučaji, in v zadnjih letih ne več tako redki, da drugoverski stariši pošljejo svoje sinove in hčere v katoliške šole ravno radi tega, ker so prepričani, kako neobhodno potrebno je dandanes posebno mlademu svetu popolne izobrazbe in verskega pouka. Kaj pa naj si potem mislimo o stariših, ki pri najlepši priložnosti zanemarjajo to svojo dolžnost? Bog vedi, koliko bogatejši bodo radi tega varčevanja in koliko več bodo vsega tega nesli seboj, kar so pri pouku otrok pristradali? Toliko morebiti, da jih bodo črvi jedli v srebrnookovani trugi mesto v navadni črni krsti. Največje bogastvo, ki ga stariši morejo sebi pridobiti tukaj, je zavest, da so storili svojo dolžnost. Najdragocenejši zaklad za otroke pa bode prava krščanska izobrazba, ki jih bode podpirala, da ne omahnejo na tej poti skozi dolino solza. Stariši, ki pri odhodu iz tega sveta vidijo svoje sinove in hčere kot krščanske može in žene, so storili svojo največjo dolžnost in se torej lahko v miru ločijo od njih, če tudi so od prvega do zadnjega odvisni od dela svojih rok. Dokler stariši po nemarnem ne zapravljajo premoženja ali zaslužka, ne bodo prašani enkrat, koliko so zapustili svojim otrokom, nobeden pa ne bode ušel vprašanju, kakšne otroke si zapustil. Brez verskega pouka pa je slabotnemu človeku ravno tako nemogoče ostati dobremu v srcu — na videz bode morebiti še stal nekaj časo, kakor je mrtvemu telesu mogoče stati — konečno se mora zgruditi.

Zato pa, slovenski stariši, če želite videti vaše sinove in hčere kot dobre krščanske može in žene, če hočete, da ne bodete vi pred Bogom enkrat dajali odgovora za dolgo vrsto odpadlih in brezverskih otrok in vnukov, ako želite prejeti plačilo za vaš trud in skrb napram vašim otrokom, ako hočete biti enkrat združeni z njimi za vedno v srečni bodočnosti: potem brezverska šola ni za vaše otroke in podpora katoliške šole ni prevelika požrtvovalnost za vas.

J. J. O.

Collinwood, O., 23. sept. — Cenjeni urednik! Prosim, da priobčite teh par vrstic kot dopis v vaš cenjeni list.

Dne 20. septembra ob 3. uri popoldan smo imeli odkritje spomenika ranjkega gospoda župnika Rev. Andr. Smrekarja na sv. Pavla pokopališču v Nottinghamu. Ob tej priliki je bilo navzočih na tisoče udeležencev in vsa slov. društva iz Collinwooda in veliko društev iz Clevelanda. S tem so pokazali, kako iskreno da so ljubili ranjkega gospoda in se ga še sedaj spominjajo, akoravno je že eno leto, odkar v grobu počiva.

Ko smo prišli na pokopališče, je po sporedu najprej zadonela žalostinka "O spavaj sladko, srce"; pel je moški zbor društva "Lira". Potem "Benedictus" in molitev za verne. Po prvi žalostinki je č. g. J. J. Oman od župnije sv. Vida opravil običajne cerkvene obrede ter molil za mir in pokoj gospoda Smrekarja in vseh vernikov, počivajočih na istem pokopališču, ter za verne duše v vicah.

Po dokončanih molitvah, katere so verniki z duhovniki vred kleče opravili, je nastopil č. g. John Plevnik iz Chicage, nekdajni sošolec in prijatelj ranjkega Andreja. Za vsebino govora je vzel prelepe besede vklesane na nagrobnem spomeniku:

"Ljubezni treba nam i složnosti,
Značaja, vzvišene pobožnosti!"

Govornik je najpoprej omenil veliko žalost, ki je napolnjevala srca faranov in prijateljev pri smrti Andreja Smrekarja, in kako da spomenik postavljen na njegovem grobu ni ničesar drugega, kakor izraz njih ljubezni do svojega župnika, izraz složnosti med njimi, ker potrebna svota se je tako hitro zbrala, izraz značaja in vdanega spoštovanja do ranjkega, z jedno besedo, da spomenik stoji kot izraz vzvišene pobožnosti vernikov do namestnika Kristusovega na zemlji.

Govornik je nato ob kratkem orisal življenje ranjkega in povedal, koliko trpljenja je užil in koliko pomanjkanja je pretrpel že v mladih letih kot dijak v šolah. Zato je ranjki poznal življenje kakor malokdo in vedel, kaj je revščina in siromaščina. Kljub temu pa ni sovražil sveta, svetobolja ni imel v svojem srcu. Že po naravi krotak in ponižen, je postal po mašnikovem posvečenju še bolj ponižen in še bolj krotak. Milost sv. zakramenta mašnikovega posvečenja je povzdignila te naravne lastnosti do vzvišenih čednosti. To je pokazal v svojem življenju. Bil je skrajno priprost in neprisiljen, skrajno sočuten in skrajno nesebičen. Iz ljubezni do Boga je žrtvoval vso svojo plačo za lepoto hiše božje in za povzdigo svoje župnije; iz ljubezni do bližnjega je vselej rad pomagal siromakom in revežem, zlasti pa svojim rojakom. Ni pa delal tega, da bi bil hvaljen in češčen od ljudi, ker kedor ga je poznal, ve, da denarja in posvetne časti ni iskal, ampak v vsakem siromašnem človeku je videl brata Kristusovega in zato svojega lastnega brata. Žal besede ni bilo iz njegovih ust, ampak vselej je rajši potrpel še tako hudo žaljenje, samo da bi ohranil mir in složnost. V razburkanih časih je nastopil svojo zadnjo župnijo, kjer je umrl, vendar s svojo priprostostjo in nesebičnostjo je veliko dosegel. Ponižal se je po vzgledu svojega Učenika in s tem je veliko dosegel. Njegova otročja priprostost je navezala srca faranov nase, tako da ga je vse ljubilo in vsak, kedor ga je poznal, govori o njem s spoštovanjem!

Nadalje je govornik poudarjal, da čeravno je dragi ranjki živel po nauku Gospodovem, ki pravi: "Resnično vam povem, ako se ne izpreobrnete in ne postanete kakor otroci, ne boste šli v nebeško kraljestvo," vendar je bil značajen mož, po srcu sicer otrok, a po duhu trden in neomajen. To značajnost je pokazal kot slovenski pesnik, zakaj v njegovih proizvodih najdemo samo to opevano, kar je lepo in vzvišeno. Ob koncu svojega življenja je velikokrat rekel: "Bogu sem hvaležen, da nisem nikdar kaj takega zapisal, kar bi bilo mladini v pohujšanje." To so lepe besede moža duhovnika. Iz pesnikov drugih narodov je prestavljal najrajše one pesmi, ki morajo človeka povzdigniti k ljubezni do Boga in k ljubezni do bližnjega. Kar najdemo v njegovih spisih, najdemo v njegovem življenju. Resnost starčka, pogum moža, požrtvovalna materina ljubezen, navdušenost mladeniča, nežnost device, odkritost otroka: to vse v naravni edinosti stori moža po volji Božji, celega človeka, celega kristjana. Vse te lastnosti je imel ranjki Andrej Smrekar. Njegovemu spominu bodi čast — njegovo življenje pa nam v zgled! Ako bomo iz ljubezni do Boga ljubili svojega bližnjega, vladala bode med nami složnost, verski značaj se bo trdil in življenje naše bode v resnici vzvišena pobožnost. In kadar se spomnimo umrlega Andreja Smrekarja in kadar obiščemo njegov spomenik na grobu, ponovimo svoj sklep:

"Ljubezni treba nam i složnosti,
Značaja, vzvišene pobožnosti!"

Življenje ranjkega tedaj ne bode zastonj in delo tega poštenega in značajnega duhovnika in pesnika ne bode ostalo brez sadu in vpliva. S temi besedami konča č. g. John Plevnik svoj govor.

Za tem sledi žalostinka "Nad zvezdami", pel je moški zbor društva "Lira".

Nato je govoril gospod Anton Grdina, novo izvoljeni podpredsednik K. S. K. Jednote. On je v imenu faranov župnije sv. Vida, kjer je bil ranjki gospod Andrej Smrekar dolgo časa pomožni župnik, pozdravil navzočo množico Slovencev ter v jedrnatih besedah orisal versko in narodno prepričanje svojega umrlega prijatelja, zlasti pa

(Nadaljevanje na 3. strani.)

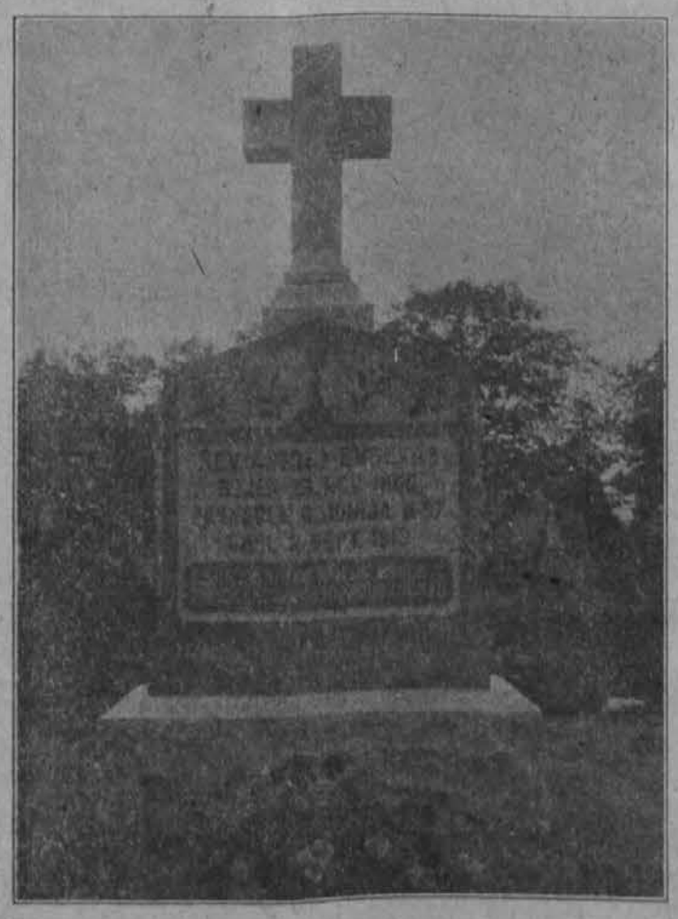

Spomenik pok. Rev. Andreja Smrekar, slovenskega pesnika, na pokopališču sv. Pavla v Clevelandu, O.

Urada telefon Chicago 100
Stanovanja telefon Chicago 3247
JOSIP KLEPEC
JAVNI NOTAR
1006 N. Chicago St. JOLIET, ILL.
v uradu zvečer do 8. ure ob nedeljah. od 9-12

JOHN STEFANICH
N. W. Phone 348
:.:Slovenska Gostilna:::
vino domače in importirano, fino žganje in diseče smodke.
915 N. Scott St., Joliet, Ill.

DENAR SE VLAGA NAJBOLJE IN NAJSIGURNEJE V
Prvo Hrvatsko Stedionico
U ZAGREBU, CROATIA, EUROPE.
in nje podružnice v: Belavaru, Brodu na S. Crkvenici, Delnicama, Djakovu, Kraljevici, Novem Vinodolu, Osijeku, Požegi, Rieki, Sisku, Varaždinu, Veliki Gorici, Virovitici, Zemunu i Senju.
Delniška glavnica in pričuve K 16,250,000.
Nasvete in navodila pošljemo zastonj.

Oba telefona 215.
WERDEN BUC
511-13 Webster Street, JOLIET, ILL.
Tu dobite najboljši cement, apno.
Tu dobite najboljši CEMENT, NO, ZMLET KAMEN, OPEK VODOTOČNE ŽLEBOVE, vse kar spada v gradivo.
MEHAK IN TRD PREMO

Vsaka hiša in soba
STORM DOORS AND WINDOWS
(rešetca za okna in vrata)
najhitreje in najceneje vam jih pri
J. W. LOV
CARPENTER
204 Scott St., poleg italijanske cer
Chicago tel. 1001.
JOLIET, ILLINOIS.

Buchanan-Daley Co
Desplaines and Allen Sts. JOLIET, ILLINO

Les za Stavbe in Premo
Največja zaloga v mestu
PREDNO NAROČITE DOBITE NAŠO CENO
TELEFONI 597
Square Deal Vsakemu

Prvi in edini slovenski pogrebniški zavod
Ustanovlje.. l. 1895.

Anton Nemanich in Sin
1002 N. Chicago Street
Konjušniica na 205-207 Ohio St., Joliet, Ill.
Priporoča slavnemu občinstvu svoj zavod, ki je eden največjih v mestu; ima lastno zasebno ambulanco, ki je najlepša v Jolietu in mrtvaške vozove in kočije.
Na pozive se posluži vsak čas ponoči in podnevu.
Kadar rabite kaj v naši stroki se oglasite ali telefonajte. Chicago tel. 2575 in N. W. 344.
Naši kočijaži in vsi delavci so Slovenci.

Jadranska Banka
Popolnoma vplačena glavnica 8,000,000 kron. Prihranki 780,000 kron.
Glavni urad: TRST.
Podružnice na Dunaju, Dubrovniku, Kotoru, Ljubljani, Metkoviču, Opatiji, Šibeniku, Spljetu in Zadru.
Priporoča se za vse bančne posle.
Sprejema denarne vloge in jih obrestuje, kupuje in prodaje vrednostnostne papirje in daje informacije vseh vrst.
Prevzemlje menjice, dokumente in tirjatve za Avstro-Ogrsko, Bosno in Hercegovino, Albanijo, Črno goro, Grško, Rumunijo, Srbijo, Turčijo i. t. d. — BRZOJAVNI NASLOV: JADRANSKA.

IZ STARE DOMOVINE.

KRANJSKO.

— "Glasnik s slikami", nov list, je začel izhajati v Ljubljani dne 3. septembra. Kdor želi videti lepe slike z bojišč in iz domovine, čitati v ljudskem duhu pisane povesti in poučne stranke, naj se naroči na "Glasnik", ki stane za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K, za letos pa 2 K 50 v. Naroča se v Katoliški tiskarni v Ljubljani.

— Zmagovalec pri Zamostju fcm. Auffenberg je tudi Ljubljančanom in okoličanom dobro znan. Počitnice preživi navadno v svoji graščini v bližini Šmarne gore, ki je last znanega velespoštovanega posestnika in bivšega trgovca g. Maurerja v Ljubljani, s čegar hčerko je visoki vojaški dostojanstvenik poročen. Bil je svoj čas podpolkovnik v Ljubljani, ter se je tu poročil. Kranjska dežela mu je bila vedno mila, naše ljudstvo vedno drago, nikdar ne skriva svoje verske zavesti. Ni še dolgo, ko so ga naši Orli in ognjegasci v špaliru počakali, ko je korakal iz cerkve.

— Frančiškani v vojski. V vojsko je šlo iz domače frančiškanske provincije 18 lajikov in 4 patri. Lajiki so pod orožjem, duhovniki v bolnicah, in sicer: P. Albin Poljanec v Ljubljani, P. Ciprijan Napast v Gradcu, P. Jarez Žurga v Zagrebu, P. Mohar Gnilovec na ladiji.

— Na srbskem bojišču padli rezervni kadet 22. pešpolka Franc Požlep je rojen Ljubljančan in sin spoštovane rodbine Požlepove iz Komenskega ulice. Bil je marljiv dijak in delaven član slov. akad. društva "Danica" na Dunaju. Absolviral je ravno svoje študije in se pripravljal, da nastopi svoj poklic, ko je bil poklican pod orožje. V nekem boju na meji mu je pretrgala smrt nit življenja. Padel je kot junak za domovino.

— Domobranski polk št. 27 na bojišču. V Ljubljano so pripeljali ranjega nadporočnika 27. pešpolka Majeritscha. — Po v Ljubljano došlih poročilih je stotnik domobranskega polka št. 27. Blaschke mrtev. Zadet je bil v usta.

— Zblaznel je 3. sept. korporal 20. pevskega bataljona Filip Furlan. Imenovani je bil že enkrat v blaznici.

— Ranjenci v Ljubljani. Z dne 4. sept. poročajo: V Ljubljano so pripeljali do sedaj le malo ranjencev. In še ti, ki leže v ljubljanski garnizijski bolnišnici, so deloma bolni. Pač pa je v mestu več ranjenih častnikov, ki so pa v privatnih stanovanjih. Včeraj zjutraj po eni uri so pripeljali v garnizijsko bolnico 8 mož: Rangus Anton, St. Jernej, dežbr. pešpolk 27, strel v levo ramo, težko ranjen; Knez Anton, Lahomče pri Laškem trgu, polk 4., strel v desno ramo, lahko ranjen; Anton Martinčič, Logatec — Planina, pešpolk št. 97, strel v nogo, težko ranjen; Josip Hrovat, dežbr. pešpolk 27, rojen v Ambrusu, Kranjsko, težko ranjen. Bolni so pa: Januš Franc, pešpolk št. 17, Domžale, Josip Pavletič, dežbr. pešpolk 27, Bilje pri Gorici. Dva druga sta iz drugih dežel. V bolnišnici so nadalje: poročnik Fric Marinič, nadporočnik pl. Bischof pešpolka št. 17, stotnik Artur Eisner. Danes popoldne pridejo še trije bolniki. V drugih prostorih, ki so določeni za ranjence, so bolniki, če jih je sploh kaj. Nekaj ranjencev se nahaja v domobranski vojašnici.

— Armadni višji poveljnik Nj. c. in kr. Visokost nadvojvoda Friderik se je zahvalil za čestitke k zmagi pri Krasniku s sledečim brzojavom: "Dr. Susteršič, deželni glavar Kranjske, Ljubljana. Najtoplejšo zahvalo za v imenu kranjskega deželnega odbora poslane prijazne čestitke. — Nadvojvoda Friderik, armadni višji poveljnik."

— Vojaške vesti. Nadporočnika sta postala poročnika 17. pešpolka Jožef Mlaker in Emerih Cvahte. — Srebrni zaslužni križec za junaštvo je dobil ognjegasec Jožef Kogej v Bosni.

—Mrtvec v Ljubljanici. Na Fužinah so našli dne 23. avg. utopljenega 60letnega moža. Njegova identiteta ni znana. Ležati je moral že 14 dni v vodi. Obleka je bila dobro ohranjena, na suknjiču pa je imel pripeto srebrno kolajno za hrabrost, vojno kolajno in jubilejno kolajno iz leta 1898.

— Vojak utonil. Dne 30. avg. opoldne se je šel kopat v bajer za Salezijanskim zavodom Anton Radeš, posestnik iz Radovice pri Metliki, dodeljen črnovojniški stotniji. Plaval je čez bajerja in na povratku blizu obrežja ga je najbrže zadela kap in res je utonil. V bližini se nahajajoči železniški pomočnik Anton Černernik je skočil v vodo in ga je pomagal potegniti iz vode. Potegnili so mrtvega iz vode. Radeš je oženjen in zapušča ženo s 2 nepreskrbljenima otrokoma.

— 2. poročilo o ranjenih in bolnih vojakih, ki ga je izdala dne 30. avg. skupna osrednja izkazovalnica, obsega med drugimi naslednja imena Slovencev ozziroma rojakov: Ivan Verla, strojnobratni vodja 1. razreda pri c. in kr. mornarici, rojen leta 1869. v Vodnjanu, bolan; leži v mornar. bolnici v Pulju. — Franc Assmann, dragonec pri drag. polku št. 8, nadomestni kadet, ubod s sulico; rezervna bolnica, Lubaczow. — Jakob Bartolome, marsgast pri c. in kr. mornarici, 11. stotnija, roj. 1886 v Lacareku, bolan, mornar. bolnica, Pulj. — Jurij Bele, četovodja pri polj. topnič. polku št. 39, bolan, rezerv. bolnica v Brčku. — Engelbert Božič, infanterist 4. pešpolka, 11. stotnija, roj 1890., obstreljen, rezervna bolnica Lubaczow. — Anton Del Cott, bivši rač. podčastnik v sanitetnem odd. trdnj. bolnice št. 1., rojen l. 1877. v Samsegu, bolan, mornar. bolnica, Pulj. —Vaclav Fiala, dragonec 8. drag. polka, nadomestni kader, roj. l. 1889., zaboden s sulico, rezerv. bolnica Lubaczow. — Jožef Fink, infant. 4. pešpolka, 10. stot., roj. l. 1891., obstreljen, rezerv. bolnica Lubaczow. — Siegfried Flesch, infant., roj. l. 1886., obstreljen, rezerv. bolnica Lubaczow. — Tomaž Gerbič, topničar 4. trdni. top. polka, 11. stot., roj. l. 1882 v Gorici, griža, mornar, bolnica Pulj. — Jožef Glažar, infant. 79. pešp., 2. nadomest. stot., rojen l. 1893. na Trstu, bolan, rezerv. bolnica v Otočcu. — Fran Koder, lovec 6. mejne lov. stot., roj. l. 1889. v Hohenelbe, griža, voj. bolnica v Trebinju. — Jožef Kogej, orožnik, bos.-herc. žand. zbora, poljsko orož. poveljstvo št. 7, roj. l. 1889. v Volski, strelna rana na glavi, voj. bolnica Trebinje. — Ivan Krakar, infant. kralj. ogr. črnovoj. bataljona 1-27, III. stot., bolan, rezerv. bolnica Banjaluka. — Ivan Levak, infanterist 27. ogr. domobr. pešpolka, 6. stot., bolan, rezerv. bolnica Brčko. — Jakob Lipovec, infant. 26. črnovoj. pešpolka, 10. stot., roj. l. 1873., bolan, mornariška bolnica Pulj.—Karol Medved, infant. 4. pešp., 8. stot., strelna rana, rezerv .bolnica Lubaczow. — Anton Moličnik, črnovoj. infant. 26. domobr. pešp., 14. stot., roj l. 1874. v Logatcu, bolan, mornar. bolnica Pulj. — Franc Pavlin, infant. 79. pešp., 2. nadom. stot., roj. l. 1893. v Reki, bolan, rezerv. bolnica Otočec. — Matija Pollak, dragonec 6. drag. pešpolka, 4. škadron, roj 1892., bolan, rezerv. bolnica Lubaczow. — Anton Poznič, desetnik 26. črnovoj. pešp., 13. stot., roj. l. 1875. v Celju, bolan, mornariška bolnica Pulj. — Rudolf Rade, sin. stražni paznik, 5. stot. c. in kr. vojne mornarice, roj .l. 1888. na Malem Lošinju, bolan mornar, bolnica Pulj. — Peter Radoj, infant. 22. ogr. dom. pešp., 2. stot., bolan, podružnica rezervne bolnice v Maros-Vasarhely. — Jožef Rak, poddesetnik 13. gorskega top. polka, kolona 5., bolan, rezervna bolnica Brčko. — Karol Rogl, infant. 102. pešp., 14. stot., roj. l. 1891. v Pragi, bolan, rezerv. bolnica Brčko. — Alojzij Rozmarin, dragonec 6. drag. polka, nadomestni kader, ubod, rezerv. bolnica Lubaczow.— Lovro Sancin, mornar I. razreda, 13. stot. c. in kr. mornarice, roj. l. 1882. v Trstu, bolan, mornar. bolnica Pulj. — Jožef Schleich, infant. 94. pešp., 6. stot., bolan, rezerv. bolnica Subotica. — Anton Spoljarič, četovodja 26. dom. pešp., 5. stot., bolan, rezerv. bolnica Brčko. — Leopold Sterk, nadomestni rezervist 6. pešp. 3., nadom. stot., bolan, rezerv. bolnica Subotica. — Ivan Štokovac, infant. 5. dom. pešpolka, 7. stot., roj. l. 1879. v Oprtju, griža, mornariška bolnišnica Pulj. — Štefan Trulec, desetnik 16. pešp., 2. stot., strel v levo spodnjo roko z nalomom kosti, rezerv. bolnica Brčko. — Valentin Tušek, pionir, brzojavni polk, 13. odel., roj. 1882. v Bednji, Ivanec, bolan, garniz. bolnica Zagreb.

— Deseti izkaz avstrijskih izgub je ravnokar izšel v vojnem ministrstvu. Izkazuje v prvi vrsti izgube pešpolkov: 44, 72, 86, 4, 51, 66, 69, 44, 50, 25. 74, 8, 94, 64, 84, 22, 68, 81, 6, domobranskega polka 37, poljskega top. polka št. 27. Med mrtveci so: rezervni kadet 22. pešpolka Slovenec Franc Požlep, stud. phil., član slov. katoliškega akad. društva "Danica" na Dunaju, stotnik domobranskega pešpolka št. 37. K. Petsche, ranjeni so: rezervni kadet 22. pešpolka Karol Sadnik, rezervni poročnik 74. pešpolka. J. Kozina, poročnik 22. pešpolka J. Hucl. Mrtev je nadporočnik polj. top. polka št. 22. G. Herget. Ranjen je poročnik polj. top. polka št. 38. M. Fischer.

—Romanja. V smislu naredbe skupnega ministrstva z dne 25. jul. 1914 so zborovanja pa tudi romanja brez dovoljenja politične oblasti I. instance (c. kr. okr. glavarstva, mestnega magistrata) nedovoljena.

— Umrli so v Ljubljani: Ivana Avman, posestnikova hči, 27 let. — Juri Demšar, orožniški postajevodja. — Jakob Verbovšek, pešec 87. pešpolka. — Marjana Slana, krojačeva žena, 54 let. —Marija Zupančič, zasebnica, 80 let.— Jernej Pirc, bivši delavec, 83 let.

ŠTAJARSKO

— Hrabrost 87. pešpolka na južnem bojišču. Celjsko mestno zastopstvo je dobilo sledeči dopis: Dovoljujemo si naznaniti, da se je IV. bataljon 87. pešpolka, ki je došel iz Skadra, skupno z Nemci odlično udeležil boja ob Pašošu, kjer se je odlikoval in znatno pripomogel k zmagi. Naši Štajerci so se kakor levi vojskovali. Po naročilu: Koczian, stotnik.

—Deželnobramb. divizijski zdravnik dr. baron pl. Krieglstein ustreljen. Domobranski divizijski zdravnik, znani vojni pisatelj dr. baron pl. Binder Kriegelstein graške 22. poljske havbične divizije je obvezaval nekega ranjenega kozaškega ritmojstra, ta ga je pa za zahvalo ustrelil. Lopov je bil seveda na mestu kaznovan.

— Boji 3. armadnega zbora. O bojih 3. armadnega zbora prinašajo graški listi sledeče pismo nekega vojaka: Kar smo doživeli 26. avgusta, to bo osamljeno v vojni zgodovini. Po tridnevnem korakanju in le z malimi odmori, smo zadeli na sovražnika, katerega fronta je bila dolga 70 do 80 kilometrov. Naš celi zbor se je postavil v strelsko črto in pričel ob 8. uri zjutraj streljati ter je streljal do noči. Sovražnikova artiljerija je streljala zelo dobro, posebno s šrapneli. Ruska infanterija se je obnašala zelo nemožato. Naše izgube niso ravno neznatne. Pri prvem napadu smo vjeli 500 Rusov, med njimi 3 častnike. Popoldne sem dobil povelje, naj korakam naprej, instal sem v sredi šrapnelskega ognja. 50 metrov od mene je eksplodiral šrapnel, ki je bil napolnjen s peskom in ni povzročil nobene škode. Vse vasi v okolici so od Rusov požgane. Neki ruski aeroplan smo obstreljevali z uspehom. Reishofer leži bolan v Lvovu. Mi se umikamo, da napravimo prostor .:. koru, ki koraka kot nadomestilo. (Podrobnosti iz vojaških razlogov ne moremo obelodaniti, piše "Slovenec".)

— Brata ustrelil je 26. avgusta 17letni posestnikov sin Franc Detiček v Mestinju. Neposredno je kriv nesreče posestnikov sin Jožef Smuljak, ki je prinesel nabito puško v Detičkovo hišo in jo postavil v kot, ne da bi bil vzel naboj iz nje. Franc Detiček je pomeril puško v šali na svojega štiriletnega bratca, a puška se je izprožila in mali bratec se je zgrudil mrtev na tla.

— Ponesrečeni poskus s "pfadfinderji" kot kmetijskimi delavci. Iz Gradca je došlo veliko število "pfadfinderjev" (dijakov in učencev srednjih šol) v Savinsko dolino obirat hmelj. Ta pomoč se pa ni obnesla. Posestniki so fante poslali v Gradec nazaj. Menda se taki poskusi ne bodo več ponavljali. Delavskih sil imajo na Sp. Štajerskem sami dovolj; kjer jih res ni, se dajo dobiti iz bližnjih občin. Odbori za opravljanje poljskih del in politične oblasti gredo tu rade vsakomur na roko.

KOROŠKO.

— Smrtna kosa. "Mir" piše: Bridka smrt je zopet pobrala iz vrst celovških Slovencev enega člana, grajščaka Antona Janežiča, sina rajnega nadštabnega zdravnika in znanega rodoljuba Valentina Janežiča iz Janežičeve hiše v Lešah pri Št. Jakobu v Rožu. Po daljšem bolehanju je moral rajni Tone zadnji čas v postelj, kjer je umrl dne 21. avgusta ob pol 10. uri zvečer, star šele 45 let. Rajni je bil bolj samotar, se ni hotel oženiti in je bil zelo blagega značaja. Čeravno je bil vsled očetovega poklica vzgojen v neških krajih, je svoj slovenski rod iskreno ljubil in politično življenje med Slovenci z velikim zanimanjem zasledoval. Nasproti oženjenemu krogu svojih prijateljev se je večkrat izrazil, da bo zapustil nekaj tudi v narodne namene. Na smrtni postelji je poklical notarja, da bi uredil svoje posvetne zadeve, ta pa je baje spoznal, da bolnik ni več pri polni zavesti. V ponedeljek 24. avgusta je bil ob obilni udeležbi občinstva pokopan v Trnjivasi na mestnem pokopališču.

— Zbolel je Cvetko Izop, prošt v Spod. Draubergu, ki se nahaja v bolnišnici v Slov. Gradcu. Gnijeta mu dva prsta na nogi.

HRVATSKO.

— Zagreb, 29. avgusta. (Kor. urad.) V Zagrebu je bila pod vodstvom nadškofa Baura velikanska procesija za zmago avstrijske armade in hitri konec vojske. Procesije se je udeležilo 40,000 oseb.

— Hrvatske prostovoljske čete. V Djakovu so ustanovili prostovoljsko četo. Šteje že 153 prostovoljcev. — V Bosni je fcm. Potiorek dovolil ustanovitev prostovoljskih čet. Od vseh strani se priglašajo Hrvatje, da stopijo pod vojne zastave, da se bore za domovino. — V Osjeku so ustanovili prostovoljsko četo.

— Razpust srbskega "Sokola". Dne 31 .avg. je bil v Petrinji v Slavoniji razpuščen srbski "Sokol".

— Ranjenci v Varaždinu. V Varaždin so pripeljali 357 ranjencev do dne 31. avg.

— Smrtna obsodba v Tuzli. 24. avg. ob 1. uri popoldne je bil obešen v Tuzli po obsodbi prekega soda pravoslavni pop Peter Lazarevič iz Kozluka, star 58 let. 20. avg. ga je odvedla vojaška straža v Tuzlo v zapor, ker je zaklical: "Živela Srbija, ki nas je rešila!

PRIMORSKO.

— Pulj v vojskinih časih. "Polaer Tagblatt" 31. avg. piše: O Pulju govore v monarhiji najbolj pustolovske reči, kakor pripovedujejo Puljčanom novi došleci in kakor zvejo iz pisem svojcev. Korespondenčni urad je že dementiral poročila o velikih izgubah naše mornarice v bitkah, ki jih sploh nikdar ni bilo. Kljub temu so se pojavile najneverojetnejše govorice o razmerah v našem mestu in o nevarnostih, ki jih je mesto prestalo, oziroma, ki jih ni prestalo. Dolžnost našega časopisja je pač — in cenzurne oblasti nas bodo tozadevno gotovo v polnem obsegu podpirale — ra razblinimo vse dvome v resničnost dosedanjih uradnih obvestil; v prvi vrsti tistih, ki se tičejo našega mesta. V teh razburjenih časih izgleda mesto Pulj Pulj popolnoma normalno. Umevno je, da nadvladuje še bolj, kot navadno, vojaški živelj, ker se nepremožni stanovi izseljujejo, a mesto Pulj je imelo od nekdaj izrazit vojaški značaj, tako da ni v Pulju zdaj takega razločka od mirnih časov, kakor morebiti kje drugje. Položaj sam je zahteval izredne odredbe, a vojaške oblasti so te odredbe le na najneobhodnejše potrebno omejile, tako da meščansko življenje in zasebni promet čisto nič ne trpita. Za to posebno naklonjenost se izkazuje meščanstvo hvaležno in podpira vse državne akcije. Zbirke za razne dobrodelne namene, za olajšanje bede revnejšim slojem, ki jih je vojska popolnoma nepripravljene zadela, so izkazale za naše razmere zelo lepe vsote, kar jasno priča, da naše prebivavstvo požrtvovalno ljubi domovino. Po iniciativi deželnosodnega svetnika Peručica se je ustanovil v Pulju vojni pomožni odbor, v katerem so se vse stranke in narodnosti zastopane ,ki pre skrbuje puljske izseljence z najpotrebnejšimi sredstvi za potovanje in za prvo bivanje v svojih novih bivališčih. Varnostna služba je dobra.

IZ SLOVENSKIH NASELBIN.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

njegovo srčno hrepenenje, da bi slovenski narod ostal vdan sv. katoliški veri in pa zvest svojemu rodu. Omenil je govornik ,kako je ranjki mož velikokrat tožil njemu in drugim svojim prijateljem z besedami: "Ubogi narod, kam si zašel, zapeljan po slabih govorih in časopisih!" Srce je namreč bolelo umrlega duhovnika, ko je videl, da mnogi rojaki njegovi, katere je ljubil kakor malokedo drugi, pozabijo na nauke, katere so prejeli od svojih starišev in postanejo sovražniki svemu, kar sveta katoliška cerkev uči. Zaradi miroljubnega značaja je hotel ranjki s potrpežljivostjo rojake pripeljati na pravo pot krščanskega življenja, zato so ga nekateri napačno razumeli in ker je včasih rajši molčal, kakor pa da bi katerega razžalil, imenovali so ga svojega somišljenika, toda po krivici. Ranjki g. Andrej Smrekar je bil trdnega verskega prepričanja, in to je pokazal v svojih govorih in spisih. Naposled je govornik navduševal zbrane Slovence, naj ne pozabijo na spoštovanje do duhovnikov, kakor je bil ranjki, kateri jim želijo prave sreče, pravega blagoslova za neumrjoče duše svojih rojakov, in le tako jim bode mogoče ostati zvestim svoji veri katoliški in svojemu narodu slovenskemu.

Navdušene besede govornika so napravile na vse velik vtis, ker ravno v današnjih časih potrebujemo takih prepričevalnih in neustrašenih besedi!

Za tem sledi žalostinka "Usliši nas, Gospod", poje moški zbor društva "Lira".

Za tem sledi govor enega cerkvenih odbornikov, v katerem omeni, kakšne čase da je imel ranjki gospod od začetka do konca. Prvič pove, kakšno je bilo stališče cerkvene blagajne in kakšne so bile razmere cele župnije ob času njegovega začetka. Nato se zahvali vsem navzočim za tako velikoštevilno udeležbo in vsem darovalcem in vsem sotrudnikom, kateri so pomagali, da se je postavil ta skromni spomenik.

Za tem spregovori predsednik pevskega društva "Lira" nekaj besedi ter omeni, da je ranjki gospod rad poslušal pesmico "Nazaj v planinski raj". Zaradi tega zapoje društvo "Lira" še zgoraj omenjeno pesem, in nato se konča slovesnost ter s težkim srcem in solznimi očmi, samo z nado, da se zopet vidimo nad zvezdami, zapustimo pokopališče. In vsem onim, katerih trupla tam počivajo: Bog jim daj večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti!

Sedaj se zahvaljujemo vsi cerkveni odborniki v imenu cele naše župnije Collinwoodske častitemu gospodu sedajnemu župniku John Plevniku in gospodu Antonu Grdinatu, ker po njunem prizadevanju smo veliko dosegli. Nadalje se zahvaljujemo Slovenskemu Trgovskemu Društvu, pevskemu društvu "Lira" in društvu Baraga Katoliški Borštnarji iz Clevelanda. Nadalje se zahvaljujemo društvu sv. Janeza Krstnika št. 71 J. S. K. Jednote in ženskemu društvu Marije Vnebovzetja št. 103 J. S. K. Jednote iz Collinwooda, Ohio. Nadalje se zahvaljujemo vsem drugim društvom, katera so pomagala, da se je slovesnost tako lepo obnesla. Nadalje se zahvaljujemo vsem darovalcem in vsem nabiralcem in vsem udeležencem. Naj Bog stotero povrne, in mi jim obetamo, da se hočemo ob vsaki priliki odzvati.

Cerkveni odbor župnije Marije Vnebovzetja, Collinwood, O.

Photo by American Press Association.

RADOVOLJNIKI IZ ULSTERA, RAZGORČENI VSLED SPREJETJA TAKO ZVANE HOMERULSKE PREDLOGE.

Po več nego tridesetletnem boju je bila Irskemu nazadnje podeljena samouprava (home rule). Veliko veselje je bilo v večjem delu zelenega otoka ,a jeza v pokrajini Ulster, ki je po večini protestantovska. Čete so bile pripravljene, da zatro vsak morebiten izgred v Belfastu in drugih mestih. Ulsterski radovoljniki, kakor so videti na tej sliki, nadzorovani po kapitanu Craigu, upokojenem britanskem častniku in aktivnem voditelju radovoljnikov, so bili pripravljeni na boj v slučaju, da se uvede "home rule" v njih pokrajini. Pa prišla je evropska vojska vmes in Ulsterci se bijejo s katoliškimi Irci vred za Veliko Britanijo proti Nemčiji.

Najmočnejši topovi.

Nemčija in Avstrija imata najmočnejše topove. Ljubljanski "Slovenec" z dne 1 .sept. piše o tem:

Nemške čete imajo topove s kroglami v premeru 42 cm. Proti tem kroglam je boj in odpor francoskih trdnjav popolnoma nemogoč. To je pokazal že padec Luetticha in Namurja. Luettich je padel v par dneh, Namur pa v desetih dneh. L. 1870-71 je pa samo trdnjava Metz vstrajala v odporu dva meseca. Ti nemški oblegovalni topovi so ostali vsem tujim vojaškim strokovnjakom skriti in šele danes je njihova čudovita sila odkrita. Francoske trdnjave bi bilo treba preurediti in ojačiti tako, da bi lahko kljubovale tej sili. Tako delo je seveda sedaj nemogoče in zato so tudi francoske čete izgubile precej svojega pomena. Nemške armade gredo kakor vihar čez Francosko in se ne bodo ustavile prej, da pridejo do Pariza. Zadnji čas pa smo šele tudi zvedeli, da imamo tudi mi take topove. Ta pri nas uvedena havbica izstreljuje 1000 kg težke krogle nad 15 km daleč. Po tem obvestilu imamo pač take topove velikane, a v trdnih pozicijah, med tem ko se je nemški vojni upravi posrečilo, da je rešila srečno tudi vprašanje, kako se ti topovi velikani prevažajo. "Lokalanzeiger" poroča, da so pri obstreljevanju Namurja istočasno s pruskimi vporabljali tudi težke avstrijske oblegovalne topove. Pri obleganju Luetticha ni nemški artiljeriji niti en strel odpovedal. Luettiški fort Loncin so samo trije streli iz nove 42 cm havbice popolnoma porušili. Trdnjava je izgledala, kakor da bi jo bil obiskal strašen potres. Trdnjavo Namur je porazil le napad nemške artiljerije. Učinek oblegovalnih možnarjev je bil tako silen, da so lahko napad s pehoto opustili.

VOJNE NEVARNOSTI NA FARMAH V WISCONSINU NI.

To je gotovo! Ravnotako je gotovo in resnica, da se v okaju Chippewa dobi najboljša farmarska zemlja v državi Wisconsin. Kupilo je tam pred kratkem več rojakov, ki se bodo prihodnjo spomlad naselili. Vsi hvalijo krasno okolico in rodovitno zemljo, na katerej obrodijo raznovrstni poljski pridelki; tudi tobak raste tam. Črna, prhka prst, brez vsacega peska. Vsi predpogoji za uspešno sadjerejo in živinorejo. Cel okraj že gosto naseljen in na stotine akrov sčiščenega zemljišča. Ob našem svetu teče bistra reka Chippewa s svojimi pritoki; v obilici je tudi kristalno-čiste studenčnice. Dobre ceste vsepovsod. Pet milj oddaljena železniška postaja mičnega mesteca Cornell s tvornico za papir; kakih 18 milj odtod pa stoji glavno mesto okraja Chippewa, Chippewa Falls, eno največjih mest severo-zapadnega Wisconsina, z bogato industrijo in velikim trgom za poljske pridelke. — Pišite nam še danes po natančen popis naše zemlje ,ki ga pošljemo brezplačno. Aker od $16—20. Vozne stroške povrnemo, ako ni vse to res, kar pišemo. Zdaj je še čas ,da si ogledate. Ne zamudite ugodne prilike. Pišite nam takoj.

SLOVENSKA NASELBINSKA DRUŽBA,
138 — 1st Avenue, Milwaukee, Wis.
87-88—6t—nw.

Chicago Phone 225.

W. J. BRADY

ADVOKAT.

Posojuje denar in prodaja posestva.

508-9 Joliet National Bank Building
JOLIET, ILL.

Joliet Steam Dye House

Professional Cleaners and Dyers
STRAKA & CO.
Office and Works, 642-644 Cass
Oba telefona 488.

ZA

PISMENI PAPIR,
KUVERTE,
NAKAZNICE,
BOLNIŠKE LISTE
IN PRAVILA

v slovenskem in angleškem jeziku, ter vse vrste tiskovine, oglase in knjige pišite na največjo slovensko unijsko tiskarno v Ameriki:

Amerikanski Slovenec
JOLIET, :: ILLINOIS.

DELO JAMČIMO.

Geo. Svetlecich

PRVI SALUN
ONKRAJ MOSTA

Chicago Telephone 3868.

107 RUBY STREET, JOLIET, ILL.

DOBRODOŠLI!

TROST & KRETZ

— izdelovalci —

HAVANA IN DOMAČIH SMODK

Posebnost so naše
"The U. S." 10c in "Meerschaum" 5c.

Na drobno se prodajajo povsod, na debelo pa na

108 Jefferson Street, Joliet, Ill.

ESPIRITU SANTO.

POVEST

Angleški spisala Henrietta D. Skinner.

Z dovoljenjem Harper & Bros. prestavil za A. S. Rev. P. F. Remškar.

Translation of ESPIRITU SANTO. By Henrietta Dana Skinner.
Copyright, 1899, by Harper & Brothers.

(Dalje.)

"Potrpljenje, gospod, vse pride. Kakor se spominjate, smo se pred dvema letoma prvič dlje ustavili v Lucci. Bilo je na praznik sv. Janeza, ko sem se sešel ž njo, Consiglio Stefani. Ne vem, kako je prišlo. Ni prišlo nenadoma, ni povzročilo bolečin, ali komaj sva spremenila poglede, sem bil preverjen, da se je zame spremenil cel svet. Bilo mi je, kakor da sem blodil preje v somraku, sedaj je bilo naenkrat vse svetlo. Videl sem reči, katerih preje nisem videl. Nebo nad menoj je bilo drugačno, zemlja pod mojimi nogami je bila drugačna, življenje samo je bilo lepše, vera svetejša. Dobro mi je delo, če sem bil v njeni bližini, in zvok njenega glasu je prišel do mene ko v sanjah. Nisva si povedala dosti ,ali najini srci sta govorili ves čas. Ko sem jo srečal in se ji odkril, se mi je zdelo, kakor da prihajam v cerkev. Tako je bilo celo poletje, ko sem se naenkrat spomnil, da tako ne more biti več, da jo moram zapustiti. Mislil sem najprej, da bi ne mogel živeti, da bi moral umreti, da bi se mi srce ustavilo. Spolnjeval sem svoje dolžnosti, ali ni mi bilo vse jasno. Prihodnje poletje se je vse ponavljalo, bil sem istotako srečen, kakor da bi bil opojen."

"Povej mi, Oreste, ali si se ločil od nje obakrat, ne da bi ji zinil besedo o ljubezni?"

"Pokleknil sem pred njo, ji poljubil roke, drugače sem bil pa jako žalosten, rekel pa nisem nič."

"Ali vendar si jo ljubil? Zakaj je nisi poprosil, da bi postala tvoja žena?"

"Ni mi prišlo na misel, da bi mogel kaj tacega storiti,"

Daretti se je pomaknil proti njemu, ga prijel za čeljusti in obrnil obraz proti sebi: "Poglej mi v oči. Zakaj ti ni prišlo na um? Odgovori mi!"

"Ker nisem imel doma za njo."

"Ali bi si ne mogel narediti doma? Bil si priden, marsikaj si si prihranil od zaslužka in od daril. Ne, ne, Oreste, dobro vem, da mi lažeš. Prišlo ti je na um, ali vedel si, da bodeš moral zapustiti mojo službo in moje življenje. In nekaj te je vezalo na me. Ali ni tako?"

Orestove oči so se stemnile, izvil se je iz rok Adrijana. "To ni bilo nič neumnega. Moje življenje z vami je istina. Ona se je pojavila ko lepe sanje v mojem življenju."

"Ubogi dečko, nisem vreden tvoje žrtve."

"Za me to ni bila nikaka žrtev, bila je nemožnost, in nisem mislil na to. Ne bi mogel priti k vam in reči: Sedaj vas bodem zapustil. Pomislite, kako ste bili zapuščeni. Mnogo jih je bilo, ki so se vam prilizovali, ki so se šteli k vašim prijateljem, ali kdo naj bi za vas molil, kdo naj bi skrbel za vašo dušo, kdo vas spominjal na vaš dom in na vašo mater? Edino tovarištvo, ki je vplivalo na vaše življenje, ni bilo dobro za vas, izgubili ste vero. Ubog, neolikan, neučen služabnik ne bi mogel upati na mnogo ,ali če bi vas takrat zapustil, bi se imel krivega vaše smrti. Duša vaše drage matere bi prišla k meni in me vprašala: Zakaj ga zapuščaš, Oreste? Ti si edini, ki moli za njega, ostani pri njem, dokler ne postan ezopet ,kakoršen je bil."

Adrijan, olajšaj svoje srce s solzami! Ne zadržuj takih solza! Niso solze slabosti, marveč so ti v čast.

"Ali Oreste, sedaj te nič ne zadržuje, če sem voljan te odpustiti, ali ne bi smel nekaj narediti za tvojo zvestobo?"

"Ah, gospod, vi bi bili zapuščeni brez mene. Poznam vse vaše navade in želje in grof Teodor tudi ne bode vedno pri vas."

"Povej mi, ali bi imel bolj olajšano srce, če bi vedel, da sem oženjen, ali misliš, da bi mogel pripeljati svojo nevesto k meni, da ostane tu, če bi bila grofica Adrijan tu?"

"Kaj tacega se ne drznem misliti, ne drznem upati, da bi ona postala moja nevesta. Ali res mislite, da bi me imela rada?"

"Ustani ,da te dobro pogledam, predno odsodim, če bi te srce gospodične res ljubilo."

Oreste je skočil pokonci in je stal ravno, medtem ko ga je Daretti pogledal od nog do glave, kakor da bi mu ne bila vsaka poteza njegovega obraza znana. Kar je videl, je bilo dopadljivo za oči. Lepa postava, čist, zdrav, lep obraz, dvoje čistih, poštenih oči, profil ,katerega bi si želel marsikateri mlad aristokrat, kodraste lase, simpatičen smeh, okusno in čedno napravljen. Da bi bil nekoliko bolj dostojanstven, bi ga lahko imeli za člana odlične družbe. Brez dvoma bi priprosto dekle našlo na njem vse, česar si b injeno srce poželelo.

Darettija je zabolelo srce pri misli, da bi se moral ločiti od zvestega dečka. "Kaj naj postane iz mene," je mislil ,in še vedno natančno ogledoval Oreste-ja. "Bil sem zapuščen in bilo mi je dolgčas, ko je bil še pri meni, sedaj naj se oženi, in Teodor in Choulex? Vsi me bodo zapustili, da bodem primoran, da se oženim vsled samoobrambe." Zdihnil je globoko in padel nazaj na svoj stol in zakril oči z rokami.

"No, gospod,' 'se je drznil Oreste z vprašanjem.

Adrijan je odkril oči, pogledal svečano Oresteja in rekel: "Ubogi dečko, ni dosti upanja."

Oreste je gledal zmedeno. Ni bil manj napihnjen, ošaben, kakor drugi, vendar je dosedaj mislil, da bode dopadel marsikaterim očem.

"Malo upanja za njo," je popravil Adrijan veselo. "Bojim se za mir njenega duha. No, vedel sem, da bodeš začel rudeč postajati in se zadovoljno smehljati. Zakaj premikaš glavo v eno stran? Se ti bode enkrat odtrgala, in kaj bodeš potem počel?"

"In vi, gospod, torej mislite, da imam lahko nekaj upanja?"

"Čakaj, da pretehtam tvoje zmožnosti. Nekaj govori v tvoj prid. Znaš tri jezike, potoval si mnogo po svetu, videl tudi mnogo sveta in se precej dobro vzgojil. Govoriš lahko o zanimivih prigodljajih, videl si mnogo slovitih oseb. Mnogo odvisi od okusa deklice. Ne vem, ali ji bodeš kot uglajen diamant bolje prijal od neuglajenega, kakor je tvoj tekmec."

"Moj tekmec?" je boječe vprašal Oreste.

"Da, tisti mladi hribovec, ali ne veš?'

"Kateri, gospod?"

"Ali misliš, če je tvoja ljubica vse, kar ti praviš da je, da nima nihče drugi oči za njo ko ti? Ali misliš, da so tisti gozdarji tako nerodni pri ljubezni, kakor ti? Največje upanje v celi zadevi mi daje istina, da je Consiglio še neomožena. Gotovo je bilo že najmanj ducat mladeničev zaljubljenih v njo, in če je vse proč poslala, je priča, da je svoj esrce že oddala drugam."

"Kako zgodaj ste rekli, da odpotujemo, gospod?"

"Ah, sedaj se ti mudi, ali ne? Ali je to morda kakšnega pomena, saj si rekel, da me ne bi zapustil za nobeno dekle na tem svetu. Nikar ne bodi tako potrt. Vem da ni lepo, da ti nagajam, ali znositi se moram nad nekom. Idi v svojo sobo in piši pismo na Giulio Stefani in je oddaj še danes na pošto, zamuda zna biti nevarna. Povej mu, da ljubiš njegovo hčer, in dasiravno so zunanjosti zoper to, povej mu, da tvoje srce bije za njo. Kakor hitro pridemo avgusta v Lucco, mu piši, da prideš k njemu in ga paprosiš za roko njegove hčere. Dostavil bodem sam nekaj vrstic, da ti pomagam pri snubitvi." Daretti mu je ponudil veselo in vzpodbudljivo svojo roko. Oreste jo je hvaležno prejel, jo poljubil, in boječe gledal gospodarju v obraz. Ko je pa videl, da je njegovo lice radostno ,se je tudi njegovo razveselilo, in lahkih korakov je šel v svojo sobo.

Daretti se je obrnil in šel počasi proti oknu. Gledal je na cesto, pred očmi mu je bila megla. —

"Moje življenje ni bilo ravno velike vrednosti," je mrmral, "ali sedaj je cenim višje, ker vidim, kako je bilo vzrok, da mi je postal Oreste tako zvest."

XVI. POGLAVJE.

"Kaj ji pravi? Katere skrivnosti ne smem deliti ž njimi? Ali bode pravičen proti meni? Ali jo bodem smel obiskati?"

To je nekaj misli, ki so naredile Teodorja nesrečnega med dolgim tednom. Če bi bila bolezen ali kaj drugega, bi mu ne bilo treba pokazati se javno, bi lahko vsaj na samem trpel, srčna bolezen je pa vse kaj drugega, mora jo človek nositi in zraven trpeti. Bil je jako neprijeten teden.

"Ne moram iti sam," je rekel Teodor Adrijanu, ko je vendar nedeljsko jutro napočilo. "Če odgovor ni v mojo prid, bi mi tako ne mogel pomagati — moram se podati v gozd in premagati nadlogo sam."

"Kaj pa, če dobiš povoljen odgovor, potem bi ti bil na potu," je pridejal njegov brat veselo in mu voščil srečno pot.

* * *

"Espiritu, moje dete, ali naj mu res povem," je vprašala madame Valorge karajoče.

"Samo to. Dobro je, da misli na me, imam ga jako rada. Želim mu srečo, vedno me bode veselilo ga videti, ne morem se pa ž njim omožiti. Ne da b iga ne ljubila. Kako je bil vedno, je tudi sedaj moj dragi bratec, ali nočem se omožiti sedaj in ne sme mi govoriti o tem. Vse naj ostane pri starem."

"Preljubo dete," je rekla madame nežno in iskala njene roke. "Nočem razrušiti tvojih iluzij, ali uvideti moraš to, če je tvoj odgovor odločilen, ne more ostati vse pri starem. Ne bode ga vleklo nazaj. Mogoče ga ne bodeš nikdar več videla."

Espiritu je vztrepetala. Lica, ki niso bila tako rudeča ko preje ,so zarudela, in solze so zalile oči. Pogledala je proti očetu.

Disdier je hodil po sobi nemirno, kakor navadno. Ustavil se je in jo pogledal.

"Stara mama, jako mi je žal, ali omožiti se ne morem, in se ne morem."

"Espiritu je govorila o tem z menoj odkritosrčno in prosto,' 'je rekel njen oče. "Sama želi, da se to konča. Zdi se ji, da je to najbolje za njo in za njega."

Madame Valorge je rekla raztreseno: "Draga Espiritu, ti ne doprinašaš te žrtve za me. Zapomni si, dete, ta možitev bi bila moja najiskrenejša želja. Ljubim Teodorja, kakor da bi bil moj sin, veselilo bi me vedeti, da si tako dobro preskrbljena. Se že kako naredi za ubogo slepo starico. Ne napravi take zmote radi mene."

Espiritu je pokleknila ob njeni strani in jo je ovila z rokami. "Rada bi doprinesla največjo žrtev za vas, ker ste mi bili najljubša mati, ali tega res ne storim radi vas. Če bi bilo samo to, bi lahko živeli z nama in bili bi vsi tako srečni. Ne — je — je —" pri tem je pogledala svojega očeta, "drug vzrok in res ne morem postati njegova žena. Povejte mu nežno kakor morete, da ga imam še ravno tako rada, kakor sem ga imela. Naj si ne jemlje tega k srcu, mora biti isti ljubi bratec kakor je bil."

Madame Valorge je vzdihnila. Želela je, da bi bil Ramon sto milj proč, da bi mogla čisto odkritosrčno govoriti z Espiritu. Bil je njen oče in je imel prvo pravico do njenega zaupanja. Ah, da bi vsaj mogla videti Espiritu. Če bi njene oči mogle vsaj slediti barvi lic, trepetanju ustnic, ali očem, ali vse je bilo temno, in nežni glas ni izdal druzega, ko nežno sočutje za udarec, katerega bode prizadela.

"Sedaj prihaja," je rekel Disdier nepotrpežljivo, odprl vrata v sosednjo sobo in pomignil Espiritu, da jih zapusti.

"Bodita mu dobra," je zašepetala svoji stari mamici, ko je odhajala, in jo poljubila.

Espiritu je tlesknila z rokami, oče ji je migal, sama se je še obotavljala.

"To je tvoja prosta želja, moje dete, ali ne? Če si se premislila, govori sedaj in ne pozneje," je rekel mrzlo Disdier.

"Nisem se premislila," je zajecljala dekle. "Mislim, da sem se odločila za najboljše." Oči so se ji čudno svetile, madame Valorge tega pogleda ni mogla videti, pač pa Disdier in obrnil se je proč vsled njega.

Tekla je mimo njega v svojo sobo. Slišala je Teodorjeve stopinje, ko je vstopil v salon in so se vrata za njim zaprla. Zdelo se je, kakor da bi se zaprla v njenem srcu. Tresla se je po celem životu, bilo ji je jako čudno pri srcu. Kaj je stara mama mislila, ko je rekla, da je kruta in da bode uničila njegovo življenje? Bila je še majhna deklica, ki se je igrala ž njim. On je bil velik in lep in bogat in ima mnogo prijateljev in občudovalcev. Zakaj bi bilo njegovo življenje uničeno, če majhna deklica, katero je poznal že pred leti, sklene, da je bolje, da se ne vzameta? Ali nima dovelj, kar ga bode naredilo srečnega na tem svetu? Res je bilo lepo in prijazno od njega da je poprosil za njeno roko, in mogoče bode nekoliko presenečen. Upala je skoraj ,da bode. Ali mu bode isto tako pri srcu, ko je nji sedaj, ko se ji zdi, da je svet prazen? Ali je res potreboval njene ljubezni, kakor takrat, ko se je še ž njo igral? Ali je stara mamica mislila ,da bode trpel, trpel? Vila je roke obupno.

Vrata so se naenkrat odprla in oče je stal pred njo. Bil je videti rudeč in raztresen.

"Sedaj je odšel, Espiritu," je rekel kratko.

"Odšel?" je zajokala, "odšel, ah, papa ustavi ga!" Solze so ji zalile oči, opotekala se je proti vratom.

Uboga mala Espiritu! Padla je na kolena pred vrati in poslušala odmev njegovih odhajajočih korakov. Zdelo se ji je nemožno, da bi bila ločena od njega. Kaj je poslalo Teodorja proč? Teodor, dragi prijatelj njenega življenja, njen brat, njen tovariš, ljubimec, vitez, vsaka njegova misel pe bila takorekoč njena. Ah, ne, ne, Ne sme iti! Spadala sta drug drugemu in trpel bi nepopisno, če bi bila ločena. Ni vedela, da mu je bila vse, in da ga je ona poslala proč. Skočila je pokonci in hitela k oknu. To je bil on, ubogi Teodor, ki je odhajal tako počasi, s sklonjeno glavo in s žalostnimi očmi. Nekaj v njegovem obnašanju je prebodlo njeno srce. "Teodor," je zaklicala in s tresočimi prsti odprla okno. "Teodor," in velika postava se je počasi obrnila, obrnila glavo, oči so se srečale. "Teodor," je zaklicala obupno zopet. Ni mogla več videti, stegnila je svoje roke proti njemu. Stopila je hitro nazaj, tekla h durim, in kmalu je hitela po stopnicah. Ah, da bi jo videl! Ali ga bode še dosegla? Vsled preobilih solza in vsled razburjenosti ni mogla videti. Ko je prišla k spodnjim stopnicam, je čutila, da nekdo prihaja. Poskočila je naprej z veselim vzklikom. "Teodor, ah moj dragec! Nisem te mogla pustiti. Ah, Teodor!" in v objemu njegovih rok je jokala in se smejala. Pritiskal jo je k sebi. "Hvala Bogu," je rekel tiho, potem postal tih, mutast vsled hvaležnosti.

"Ni moglo biti drugače," je rekla trepetaje in položila svoje lice na njegovo. "Bila sva ustvarjena za drug drugega, in nisva se mogla ločiti. Bilo bi, kakor da bi nama izruvali srci, ali ne?" je govorila nežno. On je pa na lahko potegnil njeno glavo nazaj in ji gledal v mehke, objokane oči. "Teodor, vidiš, mislila sem le na se, zdelo se mi je, da bi mogla prenašati. Ko sem pa videla, koliko bi moral ti trpeti, nisem mogla več prenašati." Priklonil se je nižje in njegove ustnice so se dotaknile njenih, roke je ovila okrog njegovega vratu. Potem je šele on spregovoril: "Espiritu! Espiritu! Moja luč ,moje življenje, moj mir! Moja prva ,moja edina ljubezen! Duša moje duše, Bog hoče to. Morava živeti in umreti skupaj!" Šla sta počasi po stopnicah, on je imel roko okoli nje, ona je bila vesela, se smejala in mrmrala: "Ah, nikdar bi ne mogla biti ločena."

Disdier, ki je stal na vrhu stopnic, ju je videl in se umaknil. Espiritu se je ločila Teodorove roke in hitela za njim.

"Papa, ne bojte se, da bi vas zapustila, dokler me rabite. Teodor ne bode nikdar tega zahteval. Povedali mu bodemo vse. Ker je tako dober in plemenit, bode uvidel, da je tako prav.'

Disdier je vzdihnil in bil jako nemiren. "Mislim, da nam ni treba vsega povedati. Zapomni si ,moje zadeve so moje. Pustil vaju bodem nekaj časa sama in upal, da bodeš pazila na očetovo čast."

"Teodorju?" je vprašala presenečena. "Kako bi morala proti njemu kaj prikrivati?"

"Zdi se mi, da bode moral izvedeti preje ali sleje," je godrnjal Disdier nejevoljno. Sramoval se je, da je sprejel žrtev Espiritu, sramoval se je gledati mladega ljubimca in mu povedati resnico. Težko je bilo skrbeti za svoje zadeve v svoji lastni družini in sedaj naj pride še tujec v poštev.

Teodor je šel v salon in je pričakoval svojo mlado ljubimko. Kmalu se je vrnila, videl je pa takoj na njenem pogledu, da je v stiskah. Sedel se je poleg nje in držal njeno mehko roko kakor v lepih prošlih dnevih.

"Dragica, zakaj si mislila, da me moraš poslati proč? Če ti trpiš, kdo naj bi ne trpel s teboj, ako ne jaz?"

(Dalje prih.)

"Bil sem zelo slaboten,"

piše g. Alois Mysliveček, East Patchoque, N. Y., "toda Severov Nervoton mi je donesel moč in čilost. Mislil sem, da ne bom mogel prestati napornost in slabost, katere sta bile učinek živčne oslabelosti, toda po porabljenju ene steklenice te izborne tonike sem bil zdrav. Priporočam ga vsim, ki trpijo vsled nervoznosti." — Zoper živčno oslabelost, nespečnost in nervoznost poskusite Severov Nervoton. Cena $1.00 v vseh lekarnah ali od nas. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. —Adv.—Sept. T.

— Lurški romarji. Izginilo je 150 Ogrov, ki so romali v Lurd. Najbrže so jih Francozi zaprli.

Chi. tel. 3399. N. W. tel. 1257

Louis Wise

200 Jackson St. JOLIET, ILL.

gostilničar

VINO, ŽGANJE IN SMODKE.

Sobe v najem in Lunch Room

Chi. Phone: Office 658, Res. 3704

Uradne ure:
9—12 a. m. 1—5 and 7—8 p. m.
Ob nedeljah od 10. do 12.

Dr. S. Gasparovich

Dentist :: Zobozdravnik

Joliet National Bank Building
4th Floor, Room 405.

JOLIET, :-: ILLINOIS.

JOLIET CITIZENS BREWING CO.

North Collins St., Joliet, Ill.

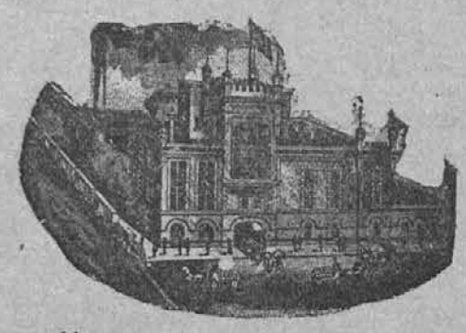

Pijte "Elk Brand" pivo

Izdelovalci najboljšega piva sodčkih in steklenicah.

Union Coal & Transfer Co.

515 CASS STREET, JOLIET, ILL.

Piano and Furniture Moving.

Chicago tel. 4313. Northwestern tel. 413

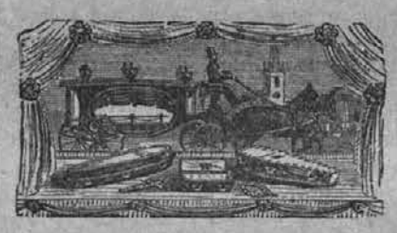

W. H. KEEGAN

POGREBNIK.

Slovenci v La Salle in okolici: Kadar potrebujete pogrebnika se obrnite na to tvrdko in prepričani bodite, da boste najbolje postreženi, ker ta zavod je najboljši ter mnogo cenejši kot drugi.

V slučaju potrebe rešilnega voza (ambulance) pokličite nas po telefonu, ker smo vedno pripravljeni — po dnevi in ponoči.

Vse delo jamčeno.

POSTREŽBA TOČNA VSAK ČAS

W. H. KEEGAN,

Telefona št. 100 — vsak čas.
Cor. 2nd and Joliet St., La Salle, Ill.

POZOR, ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše [illegible] so po najnižji ceni? Gotovo! V mesn[illegible]

J. & A. Pasderti

se dobijo najboljše sveže in preb[illegible] jene klobase in najokusnejše mes[illegible] Vse po najnižji ceni. Pridite torej [illegible] poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba [illegible] naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati nas v [illegible] našej mesnici in groceriji na voga[illegible]lu Broadway and Granite Streets.

Chic. Phone 2768. N. W. Phone 111[illegible]

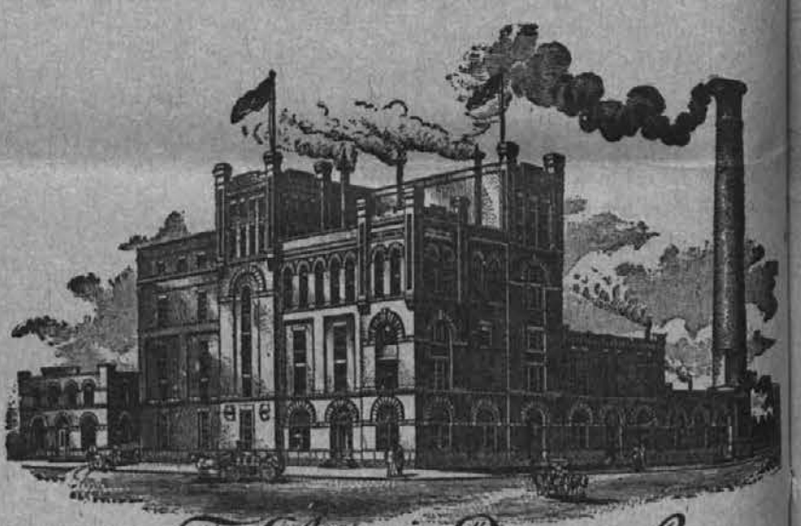

Fred Sehring Brewing Co.

JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Cor. Scott and Clay Sts. Both Telephones 26. JOLIET, ILLINOIS

N. W. Phone 809.

MIHAEL KOCHEVAR

SLOVENSKI GOSTILNIČAR

Cor. Ohio in State Sts. Joliet, Ill.

Bray-eva Lekarna

Se priporoča slovenskemu občinstvu v Jolietu. Velika zaloga. Nizke cene.

104 Jefferson St., blizu mosta, Joliet

Naročite zaboj steklenic

novega piva, ki se imenuje

EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405, S. Bluff St., Joliet, Ill.